



**Ruben Willaert**  
restauratie & archeologie

# Torhout, Kortemarkstraat 124

Torhout, West-Vlaanderen

Projectcode: 2025A254

NOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

PROEFSLEUVENONDERZOEK



RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Emiel Vandewalle, Fedra Slabbinck, Belén Malerba

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

# INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	3
1. INLEIDING	4
2. PROJECTBESCHRIJVING	5
2.1 Beschrijvend gedeelte	5
2.1.1 Administratieve gegevens	5
2.2 Herneming resultaten archeologienota (OE id. 25967)	8
2.2.1 Impactbepaling	8
2.2.2 De onderzoeksopdracht	10
3. PROEFSLEUVENONDERZOEK	12
3.1 Werkwijze & uitvoering	12
3.1.1 Deponering	18
3.2 Afwijkingen t.o.v. Programma van Maatregelen van de archeologienota	18
3.3 Assessmentrapport	21
3.3.1 Bodemopbouw	21
3.3.2 Vondsten, sporen en structuren	26
3.3.3 Staalname en conservatie	52
3.3.4 Datering, interpretatie en discussie	53
3.4 Besluit	56
3.4.1 Beantwoorden onderzoeksvragen archeologienota	56
4. Overzicht	60
4.1.1 Synthese	60
4.1.2 Verwachting na proefsleuven campagne	62
BIBLIOGRAFIE	53
BIJLAGE	56

## 1. INLEIDING

De initiatiefnemer plant een bouwaanvraag voor een groepswooningbouwproject ter hoogte van huisnummer 124 aan de Kortemarkstraat in Torhout, West-Vlaanderen. Hiertoe dient de huidige hoeve-infrastructuur ten dele gesloopt te worden en ten dele herbestemd.

De geplande bodemingrepen zijn vergunningsplichtig. Ze vallen niet binnen het gabarit van lijninfrastructuur. De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet [reële opp. > 3000 m<sup>2</sup>]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde, erkende archeologische zone, noch in een landschappelijke zone waar geen archeologie meer te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

Het plangebied is samengesteld uit twee aangrenzende kadastrale percelen langs de Kortemarkstraat in Torhout. De totale oppervlakte van de betrokken percelen meet 8.710 m<sup>2</sup>. Het zuidelijk gedeelte van de twee percelen [80B] meet 4.037 m<sup>2</sup> en wordt slechts voor een klein gedeelte bij het project betrokken als groenzone vanwege de grenslijn woongebied-agrarisch gebied volgens het gewestplan. Alle andere geplande werken zijn ingepland op het noordelijke perceel aan de straatkant [83C; 4.673 m<sup>2</sup>]. Hierop stond een hoeve.

Uit de gegevens van het bureauonderzoek blijkt een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als archeologische resten bestaande uit bodemsporen. Daartegenover staat echter dat het terrein voor een groot deel was bebouwd en er sloopwerken zijn uitgevoerd.

De meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot archeologisch erfgoed bestaand uit bodemsporen, is een proefsleuvenonderzoek. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek dienen uitsluitend te bieden over de diepteligging van het archeologisch leesbaar niveau en de verstoringsgraad.

Ruben Willaert nv werd aangesteld om dit vooronderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek uit te voeren (2025A231) dat plaats vond op 21 januari 2025.

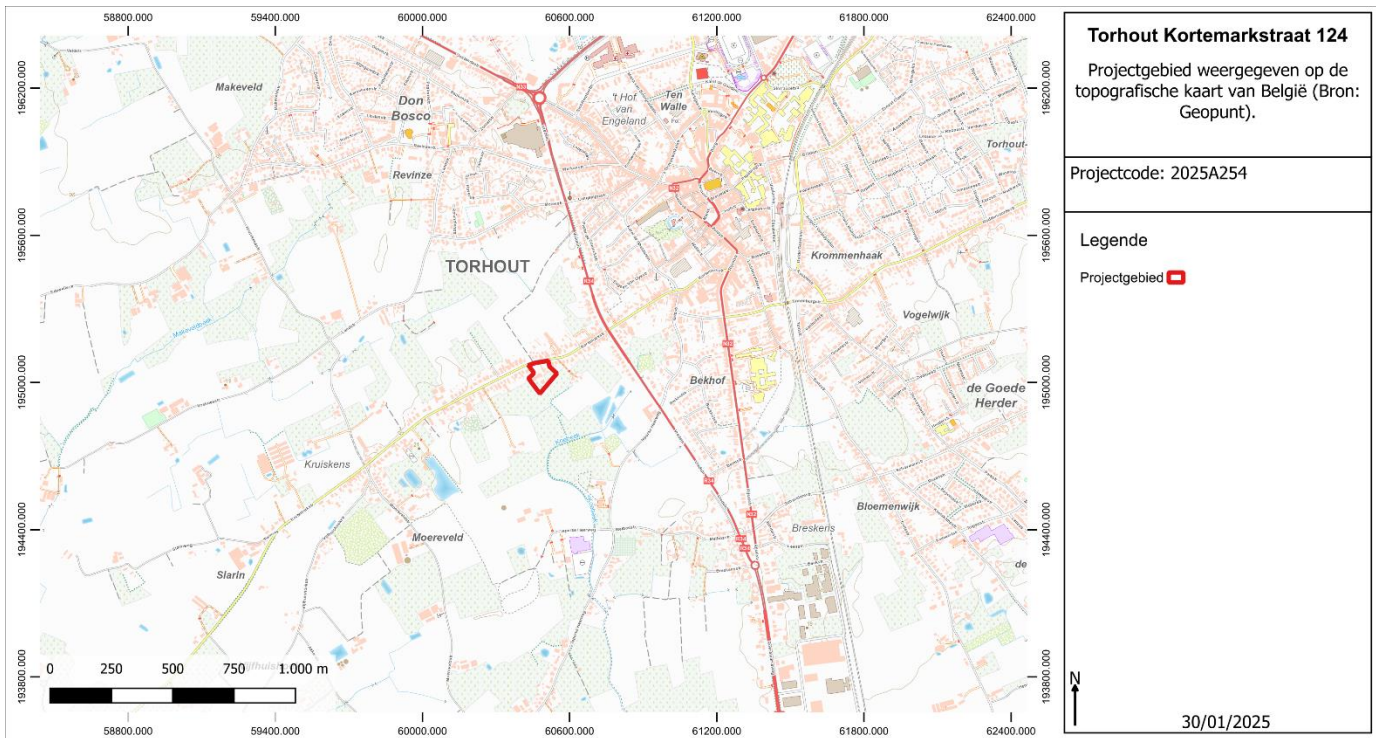
Deze tekst behelst het verslag van de resultaten van het archeologisch proefsleuvenonderzoek en vormt de basis voor het Programma van Maatregelen, waarin een advies wordt geformuleerd naar vrijgave toe.

## 2. PROJECTBESCHRIJVING

### 2.1 Beschrijvend gedeelte

#### 2.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODES	2025A254	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X <sub>1</sub> : 60431,8	Y <sub>1</sub> : 195070,2
	X <sub>2</sub> : 60539,1	Y <sub>2</sub> : 195045,2
KADASTER	Torhout, Afdeling 3, Sectie G, nr's: 0083C, 0080B	
BETROKKEN ACTOREN	Emiel Vandewalle (erkend archeoloog), Fedra Slabbinck (archeoloog/GPS), Belén Malerba (archeoloog/GPS)	
BEGIN EN EINDDATUM VELDWERK	21/01/2025	
WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	Dieter Demey (erkend archeoloog – Ruben Willaert NV)	



Figuur 1: projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).



Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).



Figuur 3: Projectgebied weergegeven op meest recente orthofoto (Bron: Geopunt).

## 2.2 Herneming resultaten archeologienota (OE id. 25967)

### 2.2.1 Impactbepaling

Het plangebied is samengesteld uit twee aangrenzende kadastrale percelen langs de Kortemarkstraat in Torhout. De totale oppervlakte van de betrokken percelen meet 8.710 m<sup>2</sup>.

Het zuidelijk gedeelte van de twee percelen [80B] meet 4.037 m<sup>2</sup> en wordt slechts voor een klein gedeelte bij het project betrokken als groenzone vanwege de grenslijn woongebied-agrarisch gebied volgens het gewestplan. Alle andere geplande werken zijn ingepland op het noordelijke perceel aan de straatkant [83C; 4.673 m<sup>2</sup>]. Hierop staat tot vandaag een hoeve.

De hoeve beslaat 1.160 m<sup>2</sup>, in zeven gescheiden delen, van de 8.710 m<sup>2</sup> totale oppervlakte. Vijf van de structuren [393 m<sup>2</sup>] zijn gemarkeerd voor sloop. De zesde entiteit betreft een [historische] schuur [559 m<sup>2</sup>] die middels een integrale renovatie herbestemd kan worden tot één of meerdere wooneenheden. De zevende entiteit betreft een open bergplaats [208 m<sup>2</sup>], horende bij de [historische schuur].

De ontworpen toestand voorziet acht nieuwe gezinswoningen gegroepeerd in twee wooneenheden van resp. 283,6 en 323,2 m<sup>2</sup> [606,8 m<sup>2</sup>]. Hierbij veronderstellen we een integrale verstoring van de ondergrond, waar al niet het geval door de voorafgaande sloop, tot minimaal 1.5 m onder het huidige maaiveld [incl. vorstrand].

De wegkoffer van de nieuwe, betonnen weg wordt overal, met grind gefundeerd tot 0.5 m onder het maaiveld [326 m<sup>2</sup>]. Hetzelfde geldt voor de flankerende betontegelpaden [255 m<sup>2</sup>]. De parkeerplaatsen, het karrespoor en enkele zijstroken voor de hulpdiensten worden in grasbetontegels aangelegd [169 m<sup>2</sup>]. De initiatiefnemer voorziet een diepere werksleuf voor de in te graven nutsvoorzieningen tot 1.5 m onder het maaiveld.

De collectieve (fietsen)berging wordt onderbouwd met een betonsokkel die tot 0.5 m onder het maaiveld ingrijpt [65 m<sup>2</sup>].

In de zone bestemd voor de oprichting van een elektriciteitscabine zal een kleine elektriciteitscabine worden opgericht, waarbij de oppervlakte van de cabine nog bepaald dient te worden, onderbouwd met een betonsokkel die tot 0.5 m onder het maaiveld ingrijpt. De maximale oppervlakte bedraagt [16 m<sup>2</sup>].

In de noordwestelijke hoek van het plangebied bevindt zich vandaag een overwoekerde poel. Deze blijft ongewijzigd en wordt dus niet uitgediept. De oppervlakte meet ca. 175 m<sup>2</sup>.

De opdrachtgever plant op het onderzoeksterrein van 7142 m<sup>2</sup> een verkaveling van 18 loten met bijhorende infrastructuur. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken, het hiermee gepaard gaande werfverkeer, en de potentiële toekomstige ingrepen in de individuele kavels, het mogelijk aanwezig archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigen. Bijgevolg wordt uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.



## 2.2.2 De onderzoeksopdracht

*“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.” – CGP 4.0; p. 28.*

Na een uitgebreide bureaustudie (2021L15) waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld naar het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan immers niet met zekerheid gesteld worden dat er een, goed bewaarde, archeologische site aanwezig is.

Daarnaast is een landschappelijk bodemonderzoek (2021L16) uitgevoerd. Uit het booronderzoek blijkt dat de kans op het aantreffen van gaaf bewaarde in situ vindplaatsen van steentijd vondstenconcentraties laag is. De bodem in het projectgebied heeft een matige tot slechte bewaring als gevolg van de duidelijke en ingrijpende antropogene impact op de bodem. Wat de jongere periodes betreft kan de aanwezigheid van eventuele archeologische sporenconcentraties niet worden uitgesloten. Op basis van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek bevindt er zich minstens één archeologisch niveau vanaf de ondergrens van de antropogene top en de moederbodem. Eventueel aanwezige sporen zullen herkend worden vanaf de top van de C-horizont. De top van dit niveau is lokaal sterk variabel binnen het projectgebied. Naast dit eerste archeologisch niveau is het niet uitgesloten dat een deel van de antropogene pakketten deel uitmaken van een archeologische sporenconcentratie, waardoor een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk was.

Een proefsleuvenonderzoek komt voor dit project naar voor als de meest geschikte onderzoeksmethode voor de waardering van het archeologisch erfgoed bestaande uit bodemsporen. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig patroon met tussenafstand van maximaal 15 m. Deze dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

Tijdens het bureauonderzoek werden volgende onderzoeksvragen geformuleerd die beantwoord dienen te worden om het proefsleuvenproject als succesvol te beschouwen:

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?

- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja: Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen er oversnijdingen voor? Wat is het geschatte aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Wat is de bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven: Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek? Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

### 3. PROEFSLEUVENONDERZOEK

#### 3.1 Werkwijze & uitvoering

In overeenstemming met het Programma van Maatregelen van de archeologienota (ID25967) werd het onderzoeksgebied van 8710 m<sup>2</sup> onderworpen aan een proefsleuvenonderzoek. Gezien de vrijwel totale afwezigheid van archeologisch relevante sporen, de grote mate van verstoring en de afdoende ruimtelijke spreiding van de proefsleuven zijn geen bijkomende kijkvensters of tussensleuven aangelegd. Pragmatisch gezien zouden kijkvensters of tussensleuven weinig kennispotentieel opleveren en het terrein alleen maar vernietigen en instabiel maken voor de geplande ingrepen.

Ten noorden van de te herbestemmen schuur was er betonnen verharding aanwezig. Daarenboven was de toestand van de schuur vrij onstabiel. Hierdoor is licht afgeweken van het Programma van Maatregelen van de archeologienota (cfr. infra).



*Figuur 5: Terreinomstandigheden, zicht vanuit de oostelijke hoek kijkend naar het westen.*



*Figuur 6: Terreinomstandigheden, zicht vanuit de noordwestelijke hoek, kijkend naar het zuidwesten. Op de voorgrond is de poel te zien.*

De begeleiding van de rupskraan, voorzien van een platte kraanbak, werd verzorgd door twee archeologen. Een erkend archeoloog (Ruben Willaert nv) stond aan het hoofd van het onderzoek en werd vergezeld door een collega archeoloog. Een GPS/RTS-medewerker voorzag de opmetingen.

Alle sporen, profielen en putten werden ingemeten met een Leica GPS toestel. De ingemeten puntlocaties, ruimtelijk gespreid over het hele onderzoeksgebied, werden planimetrisch (x- en y-coördinaten in Lambert 72) en altimetrisch ingemeten (m TAW).

Het afgegraven vlak werd afgelopen met de metaaldetector voor de detectie van metallurgische voorwerpen.

De proefsleuven en -putten hebben samen een oppervlakte van **835 m<sup>2</sup>**, wat neerkomt op 9,6% van het 8710 m<sup>2</sup> groot onderzoeksgebied. Enkele elementen dienen echter behouden te blijven op het plangebied. Het gaat om de reeds aanwezige poel (hier vindt geen bodemingreep plaats) en de te herbestemmen schuur, samen goed voor 681 m<sup>2</sup>. Daarnaast is in het Programma van Maatregelen van de archeologienota vermeld dat: “*Ter hoogte van*

het voormalige woonhuis en aanpalende structuren dienen geen proefsleuven aangelegd te worden. Uit de Inventaris Onroerend Erfgoed blijkt dat deze structuren van relatief recente datering zijn (late 19de tot vroeg 20ste eeuw) en de bodem ter hoogte van deze structuren kan als verstoord worden beschouwd<sup>1</sup>. Dit is een bijkomende 519 m<sup>2</sup> die niet binnen de te onderzoeken oppervlakte valt. In totaliteit is de te waarden oppervlakte van het onderzoeksgebied dus slechts 7510 m<sup>2</sup>. Met de 835 m<sup>2</sup> proefsleuven en -putten is dus 11,12% van het onderzoeksgebied onderzocht.



Figuur 7: Zicht op de aanwezige poel in de noordwestelijke hoek van het onderzoeksterrein.

---

<sup>1</sup> Van De Velde, Vergauwe, Laloo, 2023.



*Figuur 8: Zicht op de te herbestemmen schuur.*



*Figuur 9: Binnenzicht op de te herbestemmen schuur.*

De sleuven zijn allen op één niveau aangelegd. De proefput is op twee niveaus aangelegd.

Het veldwerk vond plaats op dinsdag 21 januari 2025 in droge, bewolkte omstandigheden bij een temperatuur van ca. 1°C. De rapportage ging van start op 30 januari 2025.



*Figuur 10: Fotografische opname van het aanleggen van één van de sleuven (WP6).*



Figuur 11: Aangelegde proefsleuven, weergegeven op het GRB (bron: Geopunt).



Figuur 12: Aangelegde proefsleuven op de meest recente orthofoto (bron: Geopunt).

### 3.1.1 Deponering

Het volledige archeologisch ensemble, bestaande uit de verzamelde data, archeologienota, en nota, zijn eigendom van de initiatiefnemer en dienen bewaard te worden zoals het een goede huisvader betaamt. Indien de initiatiefnemer afstand wenst te doen van het archeologisch ensemble, kan contact opgenomen worden met een erkend onroerendergoeddepot. Het projectgebied valt onder het werkingsgebied van Onroerendergoeddepot De Pakhuizen (Raakvlak). Een kopie van het digitale archief blijft steeds bewaard binnen het uitvoerende bedrijf.

### 3.2 Afwijkingen t.o.v. Programma van Maatregelen van de archeologienota

Tijdens het veldwerk is licht afgeweken van het Programma van Maatregelen. Zoals hieronder waarneembaar komen de aangelegde sleuven grotendeels overeen met de vooropgestelde. Enkel de proefput aan de noordelijke zijde van de te herbestemmen schuur is niet aangelegd. Dit omwille van de aanwezigheid van betonnen verharding, een opening naar een vermoedelijk voormalige mestkelder en de bouwvallige toestand van de schuur. Het uitbreken van de verharding tot tegen de schuur en het aanleggen van een proefput op deze locatie werd onveilig geacht door de erkend archeoloog. Wel zijn twee extra sleuven aangelegd. Een eerste in het uiterste zuiden van het projectgebied en een tweede met een noordoost-zuidoost oriëntatie, net ten oosten van de te behouden schuur.



Figuur 13: Uitgevoerde- vs. de geplande proefsleuven, weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).



*Figuur 14: Betonnen verharding tot tegen de te herbestemmen schuur (noordzijde).*



*Figuur 15: Binnenzicht aan de noordzijde van de schuur met op de voorgrond een scheur in het muurwerk.*



*Figuur 16: Zicht op de locatie van de niet aangelegde proefput. Er zijn openingen naar vermoedelijk voormalige mestkelders (?) te zien met ertussen betonnen verharding.*



*Figuur 17: Zicht op de noordzijde van de te herbestemmen schuur.*

### 3.3 Assessmentrapport

#### 3.3.1 Bodemopbouw

##### 3.3.1.1 Werkwijze en strategie

In totaal zijn 10 putwandprofielen geregistreerd.

Hiernaast zijn de putwanden geregeld opgeschoond om het archeologisch niveau te bepalen. Deze werden echter niet geregistreerd. De observaties tonen een aardkundige opbouw die in grote mate wordt bepaald door de recente verstoringshistoriek van het projectgebied. De aardkundige waarnemingen sluiten nauw aan bij deze uit het landschappelijk bodemonderzoek (2021L16). Over grote zones van het projectgebied is de bodem voor een belangrijk deel opgebouwd uit antropogene pakketten. Op minder verstoorde plaatsen is een AC-profiel waar te nemen met lokaal wat restanten van een verbrokkelde B-horizont.

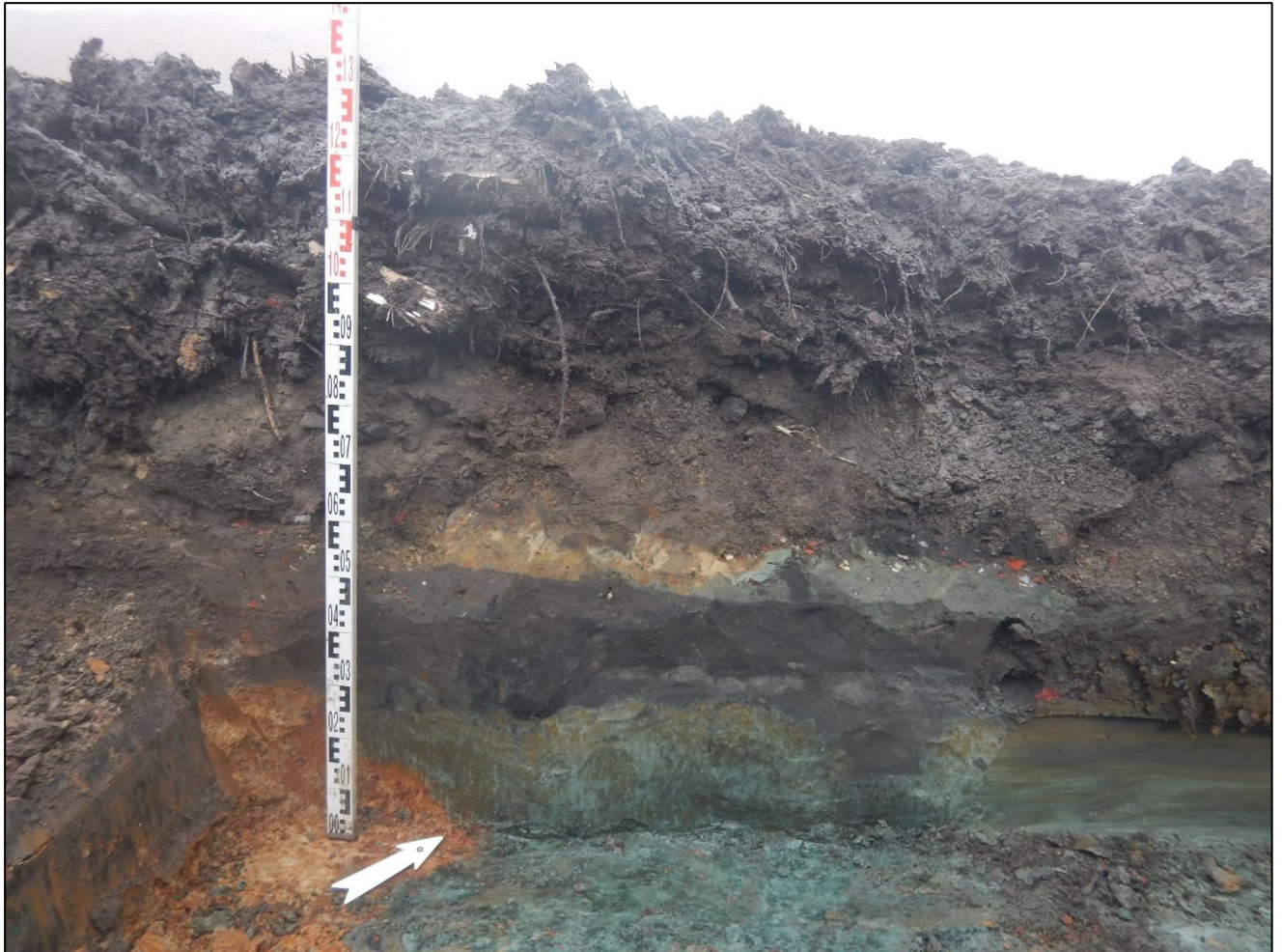


Figuur 18: Profielen, weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt).

### 3.3.1.2 Referentieprofielen

#### 3.3.1.2.1 Werkput 2, profiel 2

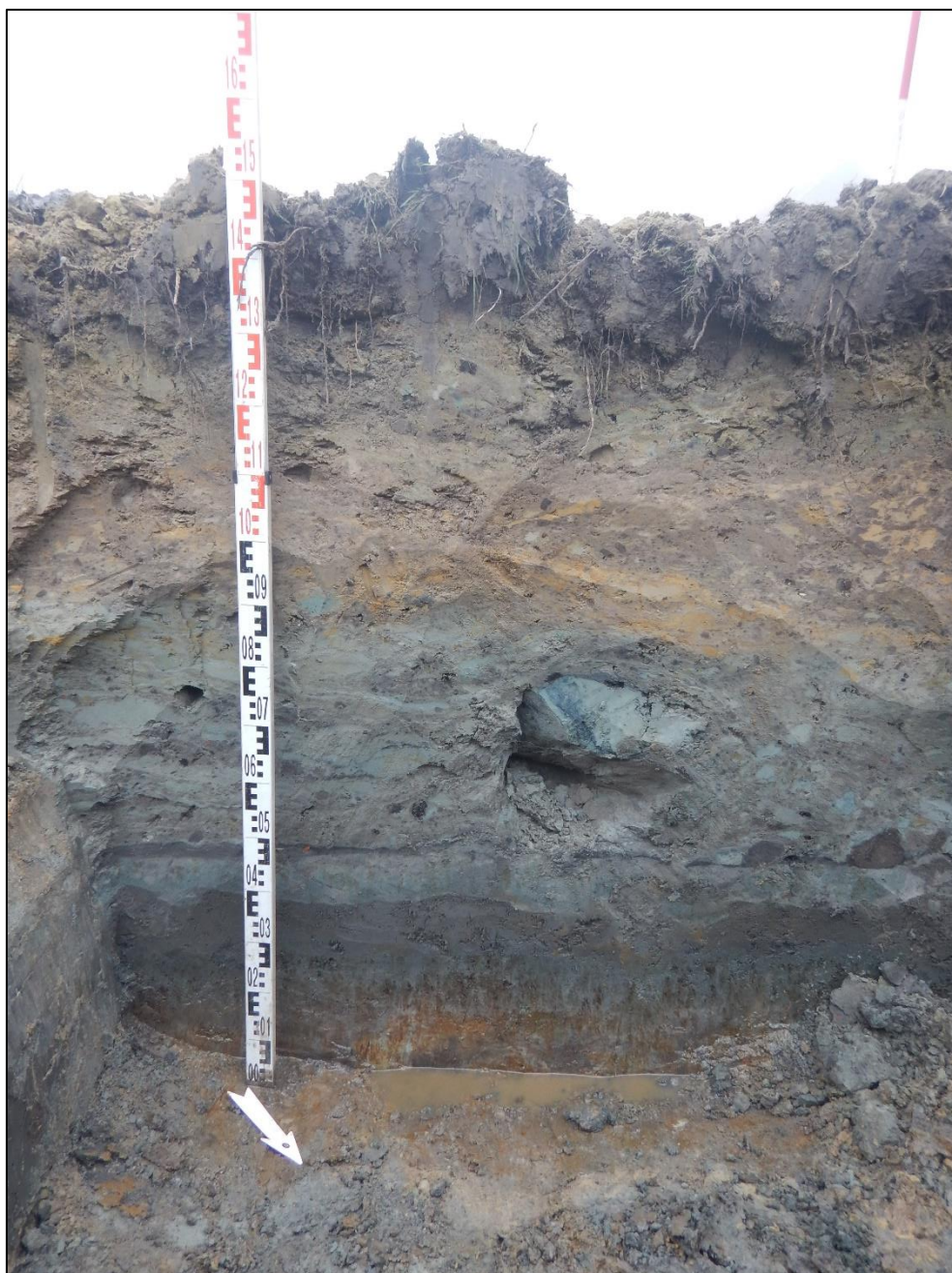
Profiel twee (net als profiel 3) is representatief voor het overgrote merendeel van het projectgebied. Het profiel bestaat uitsluitend uit antropogene pakketten met heel scherpe redox-grenzen en dit al minstens tot op een diepte van 130 cm onder het maaiveld. De TAW hoogte van het maaiveld ter hoogte van profiel 2 bedraagt +16,78 m.



Figuur 19: 2025A254\_Put 2, profiel 2.

### 3.3.1.2.2 Werkput 3, profiel 3

Profiel drie (net als profiel 2) is representatief voor het overgrote merendeel van het projectgebied. Het profiel bestaat uitsluitend uit antropogene pakketten met heel scherpe redox-grenzen en dit al minstens tot op een diepte van 150 cm onder het maaiveld. Op een diepte van ca. 80 cm onder het maaiveld is een grote betonbrok zichtbaar. De TAW hoogte van het maaiveld ter hoogte van profiel 2 bedraagt +16,90 m.



Figuur 20: 2025A254\_Put 3, profiel 3.

### 3.3.1.2.3 Werkput 6, profiel 5.

Profiel 5 is representatief voor de bodemopbouw in het uiterste noorden (put 6) en uiterste zuiden (put 1) van het projectgebied. Hier is een AC-profiel waar te nemen met lokaal restanten van een verbrokkelde B-horizont. De ploeglaag is vrij homogeen, donkergrijs van kleur en zandig. Hieronder zijn restanten van een verbrokkelde B-horizont waar te nemen. Deze is eerder heterogeen, bruin/grijs van kleur en eveneens zandig. Er zijn enkele rode baksteenbrokken en -spikkels waar te nemen (mm tot dm-grootte). De horizont hieronder is de moederbodem. Deze is oranjebeige van kleur, zandig en vertoont vrij veel gley.



Figuur 21: 2025A254\_Put 6, profiel 5.

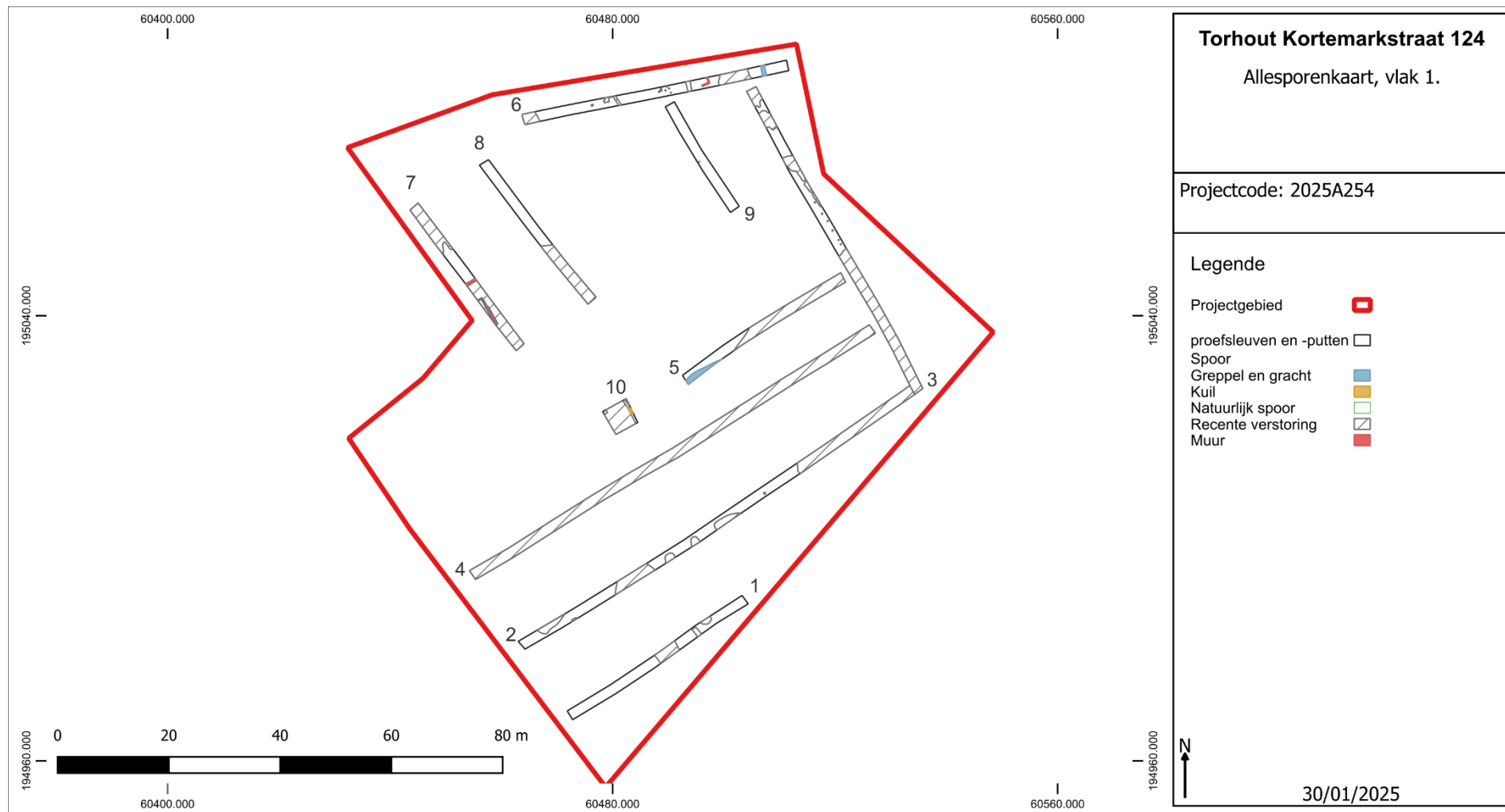
### 3.3.1.3 *Datering en interpretatie*

De resultaten uit de profielen van het proefsleuvenonderzoek sluiten aan bij de resultaten van het landschappelijk booronderzoek. Over grote zones van het projectgebied is de bodem voor een belangrijk deel opgebouwd uit recente antropogene pakketten. Op minder verstoorde plaatsen is een AC-profiel waar te nemen met lokaal wat restanten van een verbrokkelde B-horizont.

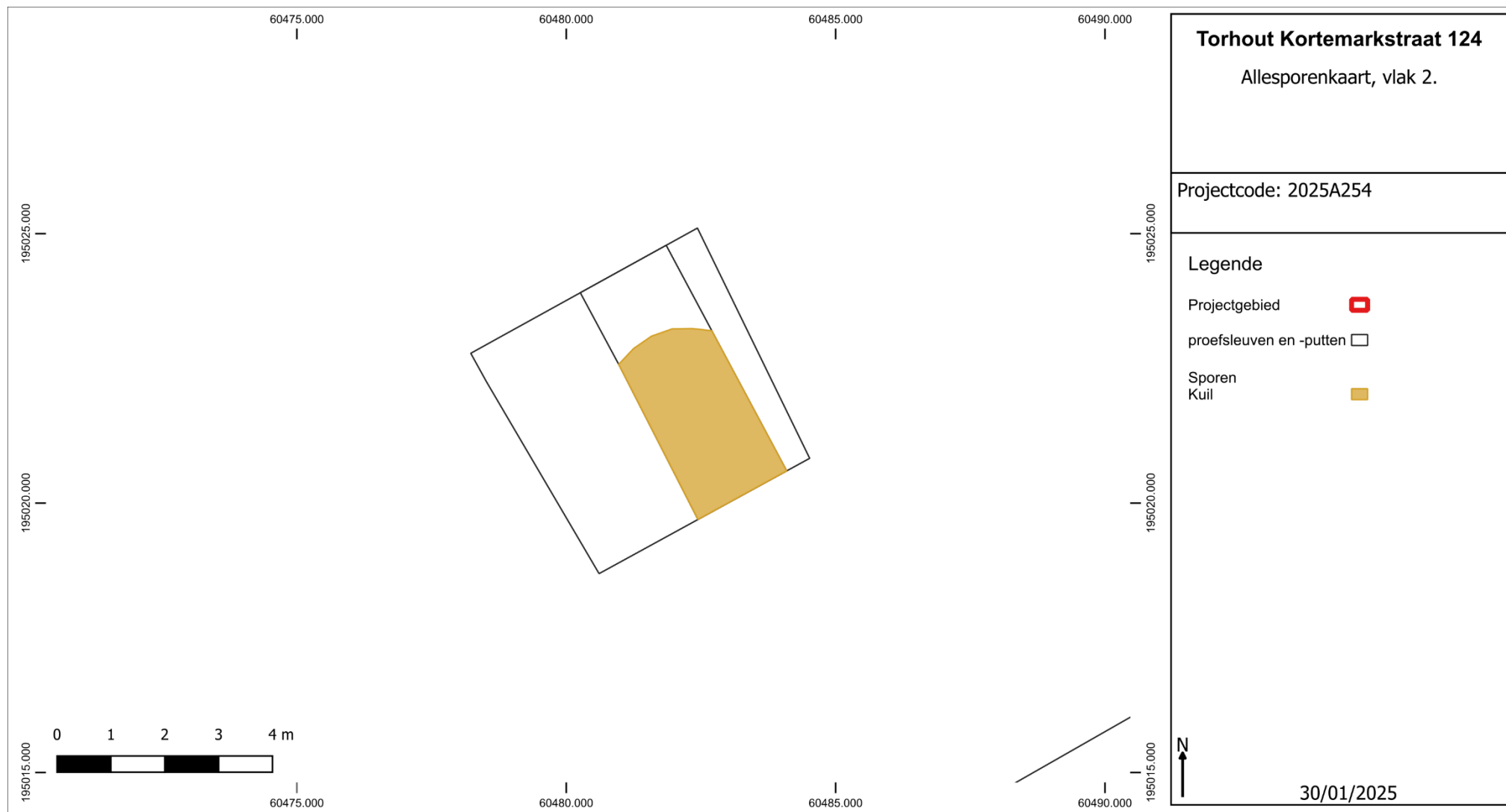
Kenmerkend voor het projectgebied is dat het moedermateriaal opgebouwd is uit zandig eolische afzettingen. Deze dateren van het Weichseliaan (zand tot zandleem). De dikke antropogene horizont is het product van de bouw en aanleg van het woonhuis en de bijgebouwen van de voormalige hoeve, de activiteiten op het voormalige erf, alsook de afbraak en herbouw van het gebouwenbestand op het einde van de 19<sup>de</sup> eeuw.

### 3.3.2 Vondsten, sporen en structuren

#### 3.3.2.1 Algemeen



Figuur 22: Allesporenkaart, vlak 1.



Figuur 23: Allesporenkaart, vlak 2.



Figuur 24: Allesporenkaart vlak 1, weergegeven op de GRB-basiskaart (@Geopunt).



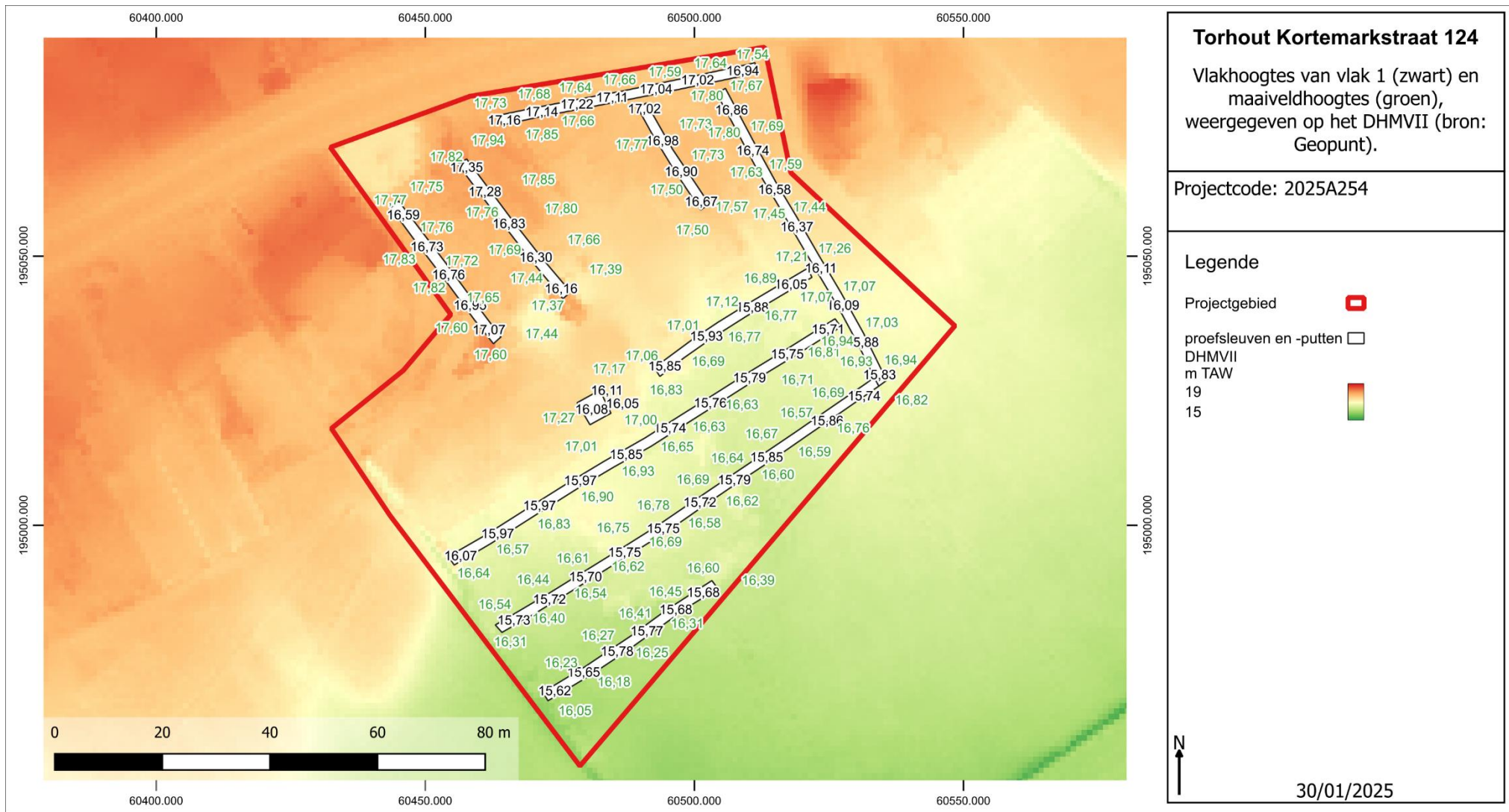
Figuur 25: Detail allesporenkaart (vlak 1), met aanduiding van de spoornummers.



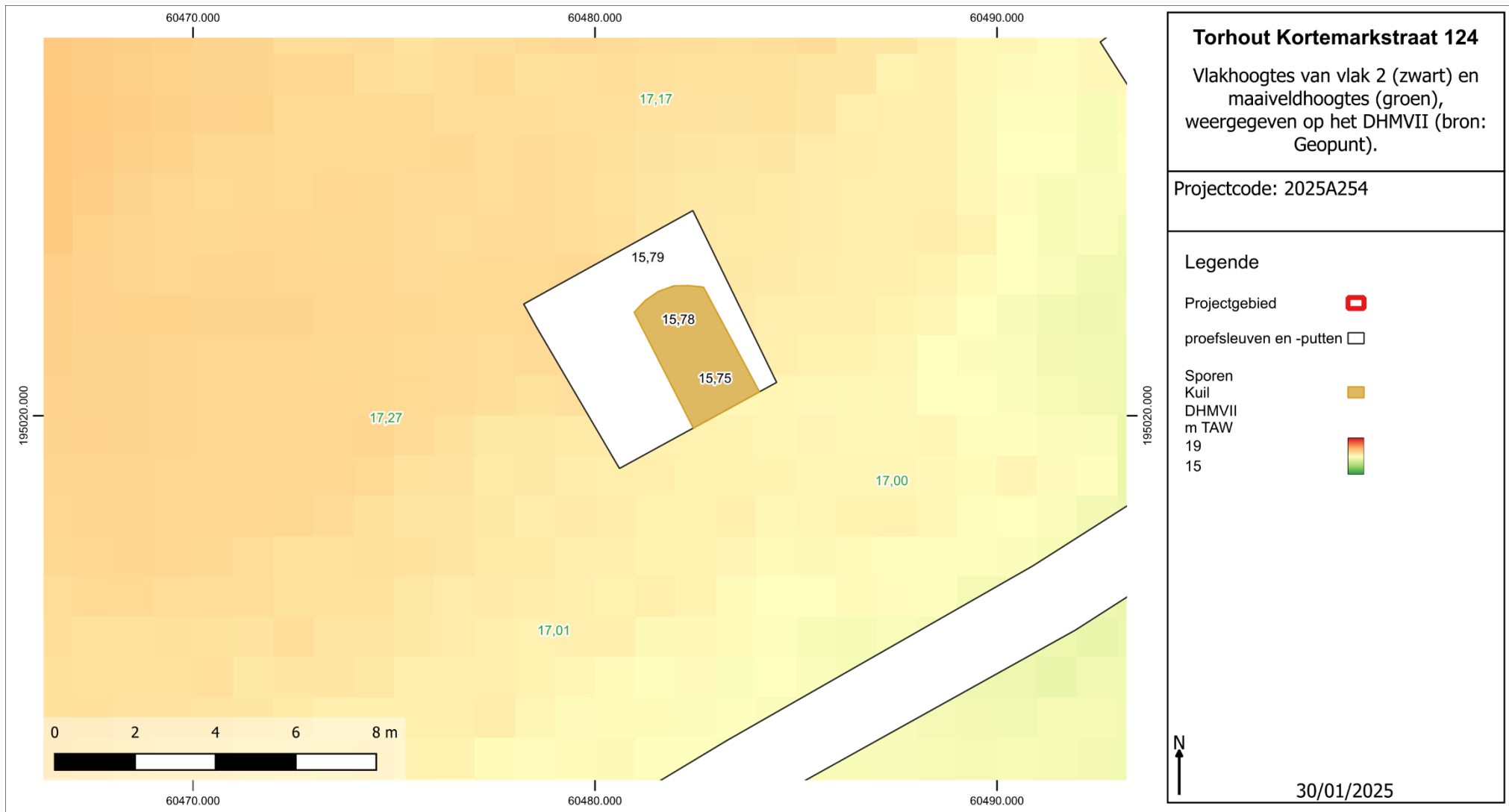
Figuur 26: Allesporenkaart weergegeven op de orthofoto van 2000-2003 (@Geopunt).



Figuur 27: Allesporenkaart weergegeven op de meest recente orthofoto (@Geopunt).



Figuur 28: Kaart met proefsleuven en -putten met de TAW waarden van het maaiveld (groen) en vlak 1 (zwart) t.o.v. het DHMVII (@Geopunt).



Figuur 29: Kaart met proefsleuven en -putten met de TAW waardes van het maaiveld (groen) en vlak 2 (zwart) t.o.v. het DHMVII (@Geopunt).

Het maaiveld binnen het projectgebied situeert zich tussen +16,05 m TAW en +18,00 m TAW. Het plangebied ligt met zijn langste zijde in het verlengde van de heuvelflank en haaks op de vallei van de Koebeek. Hierdoor tekenen we op de noord-zuid as een hoogteverschil op van ca. 2 m over een afstand van 125 m. Het vlak binnen de proefsleuven werd aangelegd in één archeologisch relevant vlak tussen +15,62 m TAW (t.h.v. diepgaande verstoring) en +17,35 m TAW (in het uiterste noorden van het projectgebied). Ter hoogte van de recente verstoringen is op regelmatige basis gepeild naar de diepte van de verstoringen. Over het algemeen ging de verstoring tot diep in de moederbodem (>50 cm). Waar de verstoring minder drastisch was, is het vlak aangelegd onder de verstoring.

Verspreid over het projectgebied zijn voornamelijk verstoringen en antropogene pakketten aangetroffen uit de nieuwste tijd. In totaal zijn 6 unieke spoornummers en 3 vondstnummers uitgeschreven die geregistreerd werden in het vlak. Daarnaast zijn de recente verstoringen ingemeten onder het algemene spoornummer 999 en de natuurlijke sporen onder S998.

Hieronder wordt een algemeen overzicht gegeven van de aangetroffen situatie.

### 3.3.2.2 *Sporen, combinaties en archeologische structuren*

#### 3.3.2.2.1 *Werkput 1*

Deze proefsleuf bevindt zich in het uiterste zuiden van het projectgebied en heeft een zuidwest-noordoost oriëntatie. Werkput 1 typeert zich door enkele (lokale) recente verstoringen. Het archeologisch vlak bevindt zich tussen een hoogte van +15,62 m TAW en +15,78 m TAW.



Figuur 30: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 1, vlak 1.

### 3.3.2.2 Werkput 2

Deze proefsleuf heeft een zuidwest-noordoost oriëntatie en ligt ter hoogte van een afgebroken 20<sup>ste</sup>-eeuwse schuur. Werkput 2 is in grote mate diepgaand verstoord. Hoe meer naar het noordoosten, hoe intenser de verstoring.

Het archeologisch vlak bevindt zich tussen een hoogte van +15,70 m TAW en +15,85 m TAW.



Figuur 31: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 2, vlak 1.

### 3.3.2.3 Werkput 3

Proefsleuf 3 bevindt zich in het uiterste oosten van het projectgebied en heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie.

Deze werkput is als quasi volledig verstoord geregistreerd. In het zuiden van de werkput zijn al zeker tot op 130 tot 150 cm onder het maaiveld recente antropogene pakketten waargenomen (vlak 1: +15,88 m TAW). Meer naar het noorden toe kon wel op de moederbodem aangelegd worden (+16,37 tot +16,86 m TAW). Indien de TAW's vergeleken worden en er rekening gehouden wordt met het hoogteverloop van het terrein, kan dus uitgegaan worden van een verstoring van een kleine meter van de moederbodem. Bijgevolg zijn relevante archeologische sporen, indien ooit aanwezig geweest, volledig vernield. In het *best case scenario* zijn van enkele diepgaande sporen nog de bodems bewaard.



*Figuur 32: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 3, vlak 1, zuiden van de sleuf.*



*Figuur 33: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 3, vlak 1, noorden van de sleuf.*

#### 3.3.2.2.4 Werkput 4

Deze put bevindt zich net ten zuiden van de te herbestemmen historische schuur en net ten noorden van een afgebroken 20<sup>ste</sup>-eeuwse schuur. Proefsleuf 4 typeert zich door de integrale verstoring. De recent antropogene pakketten reiken al zeker 120 tot 130 cm onder het maaiveld. Bij het aanleggen van de proefsleuf zijn te gepasten tijde handmatige sonderingen gegraven om te peilen naar de diepte van de recent antropogene pakketten. Deze sonderingen toonden aan dat tot 150 cm onder het maaiveld nog steeds recent antropogene pakketten aanwezig waren. Door de stuwwatertafel kon niet dieper aangelegd worden. Het vlak is aangelegd tussen +15,71 m TAW en +16,07 m TAW.



*Figuur 34: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 4, vlak 1, antropogene pakketten en opkomend grondwater.*

#### 3.3.2.2.5 Werkput 5

Deze proefsleuf ligt ten oosten van de te behouden schuur en heeft een zuidwest-noordoost oriëntatie. Het archeologisch vlak bevindt zich tussen een hoogte van +15,85 m TAW en +16,05 m TAW.

Werkput 5 is eveneens quasi volledig verstoord. In de recente antropogene pakketten zijn onder andere resten plastic, industrieel wit aardewerk en betonpuin waargenomen. In het uiterste zuidwesten van de proefsleuf is de rand van een greppel of gracht aangesneden.

Deze is geregistreerd als spoor 1. De vulling van het spoor is heterogeen, bruin/grijs van kleur, zandig tot lemig zand en bevat enkele rode baksteenspikkels (mm-grootte).



*Figuur 35: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 5, vlak 1, verstoorde en onstabiele pakketten, deels door de aanhoudende regen.*



*Figuur 36: 2025A254\_Detailfoto S1 (greppel/gracht), put 5, vlak 1.*

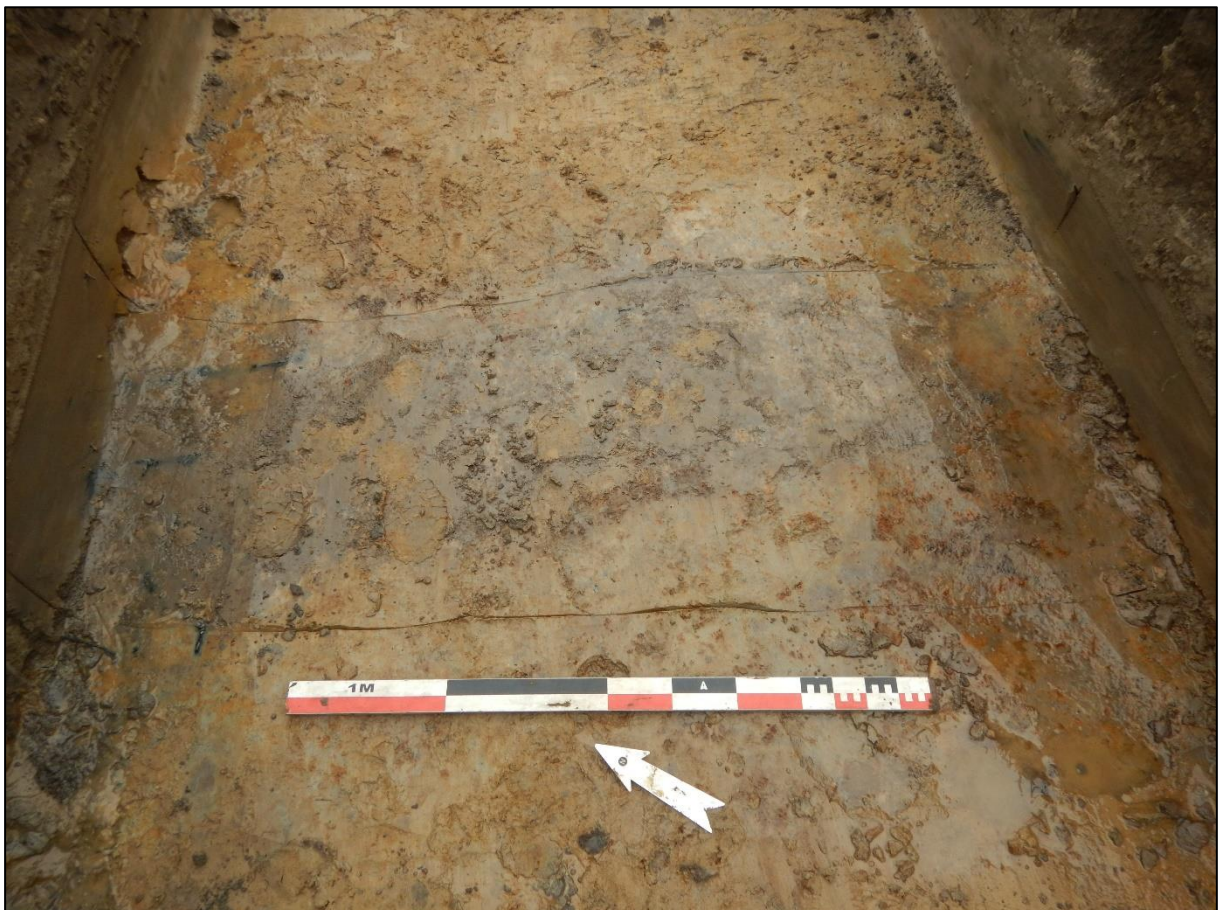
### 3.3.2.2.6 Werkput 6

Werkput 6 is de proefsleuf in het uiterste noorden van het projectgebied, parallel met de Kortemarkstraat. Dit is tevens de sleuf met de minste verstoring. Het vlak is aangelegd tussen +16,94 m TAW en +17,22 m TAW. Er zijn twee sporen geregistreerd, S2 en S3.

S2 betreft een greppel met een breedte van 70 cm en een noord-zuid oriëntatie. De vulling van het spoor is heterogeen, bruin/grijs van kleur en bestaat uit lemig zand. Sporadisch is een rode baksteenspikkel (mm-grootte) waar te nemen.

S3 is de onderkant van een noordwest-zuidoost georiënteerde fundering van ca. 26 cm breed (1 baksteen diep bewaard) die in het zuiden een hoek van 90 graden maakt richting het zuidwesten. De fundering is opgebouwd uit rode en gele bakstenen (recuperatie). Enkele rode bakstenen waren volledig en hadden een afmeting van 23x10x5 cm.

Daarnaast zijn heel wat recente verstoringen geregistreerd. Het gaat onder andere om nutsvoorzieningen naar de voormalige woning van de hoeve, paalsporen te relateren aan het recente gebruik van het stuk grond als grasland, etc.



Figuur 37: 2025A254\_Detailfoto S2, werkput 6, vlak 1.



*Figuur 38: 2025A254\_Detailfoto S3, werkput 6, vlak 1.*



*Figuur 39: 2025A254\_Overzichtsfoto werkput 6, vlak 1.*

### 3.3.2.2.7 Werkput 7

Deze sleuf bevindt zich in het noordwesten van het projectgebied, net ten zuiden van de poel, en heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie. Het archeologisch vlak bevindt zich tussen een hoogte van +16,59 m TAW en +17,07 m TAW.

De werkput wordt in grote mate gekarakteriseerd door recente verstoringen. De recente verstoringen in het zuiden van de sleuf kunnen als relict van de af- en uitbraak van voormalige bijgebouwen geïnterpreteerd worden. Desondanks zijn centraal en in het zuiden van de put resten van funderingen aangetroffen. Bij de historische afbraak hebben ze de funderingen niet overal even zorgvuldig uitgekregen en lokaal hebben ze de onderkant van de funderingen deels laten zitten. Het gaat om S4 en S5.

S4 is een noordoost-zuidwest georiënteerde fundering van ca. 48 cm breed. Deze is opgebouwd uit paarsrode bakstenen van 22,5x11x5 cm. De gebruikte mortel is een grijze zachte kalkmortel met zowel witte en zwarte inclusie (mm tot cm-grootte).

S5 is een noordwest-zuidoost georiënteerde fundering die in het noordwesten een hoek van 90 graden richting het zuidwesten maakt. Deze is opnieuw opgebouwd uit rode tot paarsrode bakstenen met een afmeting van 22,5x11x5 cm. De gebruikte mortel is identiek aan deze bij S4.



Figuur 40: 2025A254\_Detailfoto S4, werkput 7, vlak 1.



*Figuur 41: 2025A254\_Detailfoto S5, werkput 7, vlak 1.*



*Figuur 42: 2025A254\_Overzichtsfoto, werkput 7, vlak 1.*

### 3.3.2.2.8 Werkput 8

Deze proefsleuf bevindt zich tussen de poel en de te herbestemmen schuur. De put heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie. In het zuiden van de werkput is een grote verstoring waargenomen. De rest van de put is aangelegd op de top van de moederbodem (C-horizont). Het vlak is aangelegd tussen +16,15 m TAW (t.h.v. de recente verstoring) en +17,35 m TAW (in het noorden van de put). Er zijn geen archeologisch relevante sporen waargenomen in deze werkput.



*Figuur 43: 2025A254\_Overzichtsfoto, werkput 8, vlak 1.*

### 3.3.2.2.9 Werkput 9

Deze proefsleuf bevindt zich net ten oosten van de voormalige bewoning uit de late 19<sup>de</sup>/20<sup>ste</sup> eeuw. Het vlak is aangelegd tussen +16,67 m TAW en +17,02 m TAW. Deze werkput kon aangelegd worden op het top van de vrij gave moederbodem. Er zijn geen archeologisch relevante sporen waargenomen.



*Figuur 44: 2025A254\_Overzichtsfoto, werkput 9, vlak 1.*

### 3.3.2.2.10 Werkput 10

De laatste aangelegde werkput is de proefput tegen de zuidelijke zijde van de te herbestemmen hoeve. Deze proefput is in twee vlakken aangelegd. Vlak 1 ligt tussen +16,05 m TAW en +16,18 m TAW. Vervolgens is nog eens getrapt verdiept (omwille van veiligheidsredenen) tot een tweede vlak tussen +15,75 m TAW en +15,79 m TAW.

Drie van de vier putwanden zijn opgeschoond en (basis) geregistreerd. Profiel 10 vertoont integraal recent antropogene pakketten. Uit het onderste pakket is een bodem industrieel wit aardewerk ingezameld.

Profiel 9 is gezet om de opbouw van de muur en fundering van de te herbestemmen schuur in beeld te brengen. De fundering bestaat uit 20 rijen rode bakstenen in kop-strek verband. Deze meten 22,5x?x5,5 cm. De gebruikte mortel is een geelbeige zachte kalkmortel met witte inclusies. Het opstaand muurwerk is qua opbouw sterk gelijkaardig aan de fundering. De muur is eveneens opgebouwd uit rode bakstenen in kop-sterk verband. De bakstenen meten 22x?x5,5 cm. Opnieuw is de mortel een geelbeige zachte kalkmortel met witte inclusies. Aan de muur zijn latere modificaties waar te nemen. Aan de oost- en westzijde van het profiel zijn twee dichtgemetselde (deur?) openingen zichtbaar (110x60 cm). Deze hebben enkel nog een raam/ventilatieopening van 50x20 cm. Aan de opening in het westen is een rechthoekig 'bakje' van 56x66 cm gemetseld. Deze is opgebouwd uit rode bakstenen die intern

cementering vertonen. Daarnaast is de gebruikte mortel eveneens een cementmortel. Vanuit de westelijke wand van het bakje vertrekt een riooltje/gootje richting het westen. Vermoedelijk gaat het om een afvoer voor de urine/mest van de dieren.

Profiel 8 vertoont in de bovenste meter van het profiel een grote mate van recente verstoring. Vanaf ca. 1 m onder het maaiveld kon moederbodem waargenomen worden. In de moederbodem is een kuil uitgegraven (S6). Deze heeft een heterogene, grijsgroene, lemige zandige vulling met wat baksteenbrokken (mm tot dm), aardewerk (VNR1) en onverbrand dierlijk bot (VNR2). Op vlak 2 (+15,70 m TAW) is een boring geplaatst om te peilen naar de bewaarde diepte van de kuil (boring 1). Uit deze boring blijkt dat de kuil vanaf vlak twee nog 30 centimeter diep is bewaard. De onderkant van de kuil bevindt zich dus op +15,40 m TAW.



*Figuur 45: 2025A254\_Sfeerfoto, opschonen van werkput 10, vlak 1.*



Figuur 46: 2025A254\_Profiel 8, werkput 10.



Figuur 47: 2025A254\_Profiel 8, put 10, met aflijning en spoornummers.



*Figuur 48: Werkput 10, vlak 2, S6, boring 1.*



*Figuur 49: 2025A254\_Profiel 9, put 10.*



*Figuur 50: 2025A254\_Profiel 10, put 10.*

### 3.3.2.3 Vondstassemblage

Er zijn drie vondstnummers uitgeschreven tijdens het vooronderzoek. Alle vondstnummers zijn afkomstig uit dezelfde werkput, put 10. Daarenboven zijn vondstnummer 1 en 2 beide afkomstig uit hetzelfde spoor (S6), een kuil.

Twee vondstnummers (VNR1 en 3) betreffen aardewerkvondsten. Eén vondstnummer (VNR2) is uitgeschreven voor onverbrand dierlijk bot.

Tabel 1: Overzicht van de uitgeschreven vondstnummers.

Vondstnr	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Inhoud	Verzamel
1	10	2	6	1	AW	AANV
2	10	2	6	1	ODB	AANV
3	10	1	999	1	AW	AANV

Vondstnummer 1 betreft acht scherven rood aardewerk. Het gaat om zeven wanden en één randfragment. Twee wanden zijn intern geglazuurd, twee wanden zijn ten dele intern en extern geglazuurd, drie wanden zijn ongeglaazuurd en de rand is eveneens ongeglaazuurd. De rand is meer dan waarschijnlijk afkomstig van een grape. Het betreft een uitstaande, verdikte en afgeronde rand met uitgesproken dekselgeul. Voor de regio Oudenaarde (De Grootte 2008) wordt deze gedateerd tussen 1325 en 1550. Het fragment kan dus met enige voorzichtigheid algemeen geplaatst worden in de late middeleeuwen.



Figuur 51: VNR 1.

Vondstnummer 2 zijn vier dierlijke botfragmenten. Deze zijn vermoedelijk allen afkomstig van een rund/runderen. Zo kon een femur van een rund herkend worden.



*Figuur 52: VNR 2.*

Ten slotte is er nog vondstnummer 3. Deze bestaat uit een bodemfragment van een kan/kruik in industrieel wit aardewerk. Op de onderkant van de bodem is een stuk van een stempel te zien. Het gaat om een leeuw met erboven een kroon en rechts de letter 'F'. Industrieel wit aardewerk kan geplaatst worden in de 19<sup>de</sup>/20<sup>ste</sup> eeuw.



*Figuur 53: VNR 3.*

Tabel 2: Splitslijst.

Splitsgegevens met context													
VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VERZAMEL	AARDSPOOR	INHOUD	ARTEFACTTYPE	SOORT	AANTAL	GEWICHT	PERIODE	OPMERKING
1	10	2	6	1	AANV	KL	AWG	ROODGRAP	1 rand, 7 wand	8	283,00	LME	twee intern glaz, 2 ten dele intern en extern glaz, 3 ongeglaz, rand: ongeglaz, Uitstaande, verdikte en afgeronde rand met uitgesproken dekselgeul (L123B)
2	10	2	6	1	AANV	KL	ODB	RUND	o.a. femur	4	497,00	XXX	o,a, femur van een rund
3	10	1	999	1	AANV	REC	AWG	INDUSWIT	kan/kruik, bodem	1	25,00	REC	deel van stempel zichtbaar, wapenschild met leeuw en kroon, rechts van de leeuw is een F zichtbaar

### 3.3.3 Staalname en conservatie

Er zijn geen staalnames verricht tijdens het vooronderzoek.

### 3.3.4 Datering, interpretatie en discussie

Het terrein heeft zeer sterk geleden onder de landbouwactiviteiten, de bouw, afbraak en herbouw van de voormalige hoeve met bijgebouwen (late 19<sup>de</sup> eeuw) en de bewoning en activiteiten die plaatsgevonden hebben in en rond de hoeve.

De top van de eolische afzettingen was reeds grotendeels opgenomen in de bestaande teeltlaag (Ap horizont) en door de voormalige landbouwactiviteiten, laat 19<sup>de</sup>-eeuwse bouw-/herbouw- en afbraakwerken en de voormalige bewoning (en gerelateerde activiteiten) verstoord. In vlak is er een sterke dominantie van verstoringen te relateren aan ingrepen uit de 19<sup>de</sup>, 20<sup>ste</sup> en 21<sup>ste</sup> eeuw.

Om de bodemopbouw binnen het projectgebied volledig te begrijpen zijn verspreid tien profielen aangelegd en geregistreerd. In alle profielen is een A-C-sequentie waargenomen. De dikte van de antropogene A-horizont verschilt sterk binnen het onderzochte gebied. Op veel plaatsen reiken de antropogene pakketten meer dan 130 cm diep onder het maaiveld. Gezien het feit dat op minder verstoorde zones de moederbodem reeds op 60 cm onder het maaiveld voorkomt, kan uitgegaan worden van een (quasi) volledige verstoring van het bodemarchief.

Op de kabinetskaart van Ferraris *d.d.* 1778, merken we in eerste instantie een grote continuïteit op met de actuele situatie, zij het met minder lintbebouwing langs de Kortemarkstraat. De primitieve kadasters uit de helft van de 19de eeuw zijn nog haast identiek aan de Ferrariskaart, gegeven de beperkte georeferentiemogelijkheden van laatstgenoemde. Ze tonen de aanwezigheid van een hoeve-erf samengesteld uit meerdere structuren langs een herkenbare knik in de weg. Daarenboven is een kleine poel te zien in de noordwestelijke hoek van het terrein; dezelfde inplanting als de poel die tot vandaag nog op het terrein te zien is. De vorm van de structuren lijkt sinds het midden van de 19de eeuw, en doorheen de 20ste eeuw constant. We merken op dat zij mogelijk *nóg* ouder zijn, daar de vorm van gebouwen buiten stadscontexten op de kabinetskaart uit de 18de eeuw zelden visueel geverifieerd werden bij het uittekenen van de kaart.

Als we de parallel tussen het beeld uit de 18de eeuw en het einde van de late middeleeuwen aanhouden, sluiten we de aanwezigheid van middeleeuwse gebruiks- en/of funderingsspooren niet uit in en onder afgebeelde secundaire structuren. We vermelden nadrukkelijk secundaire structuren zoals de in de planvorming aangegeven te renoveren schuur, omwille van de nodige ingrepen gedaan doorheen de eeuwen om de primaire structuur, *i.e.* het woonhuis, te onderhouden en van de nodige nutsvoorzieningen te voorzien. Het woonhuis is in 1863 gebouwd na afbraak van zijn voorloper. De aanbouw langs oostelijke en zuidelijke zijde, net als de aanpalende stal, worden gedateerd in het begin van de 20ste eeuw.

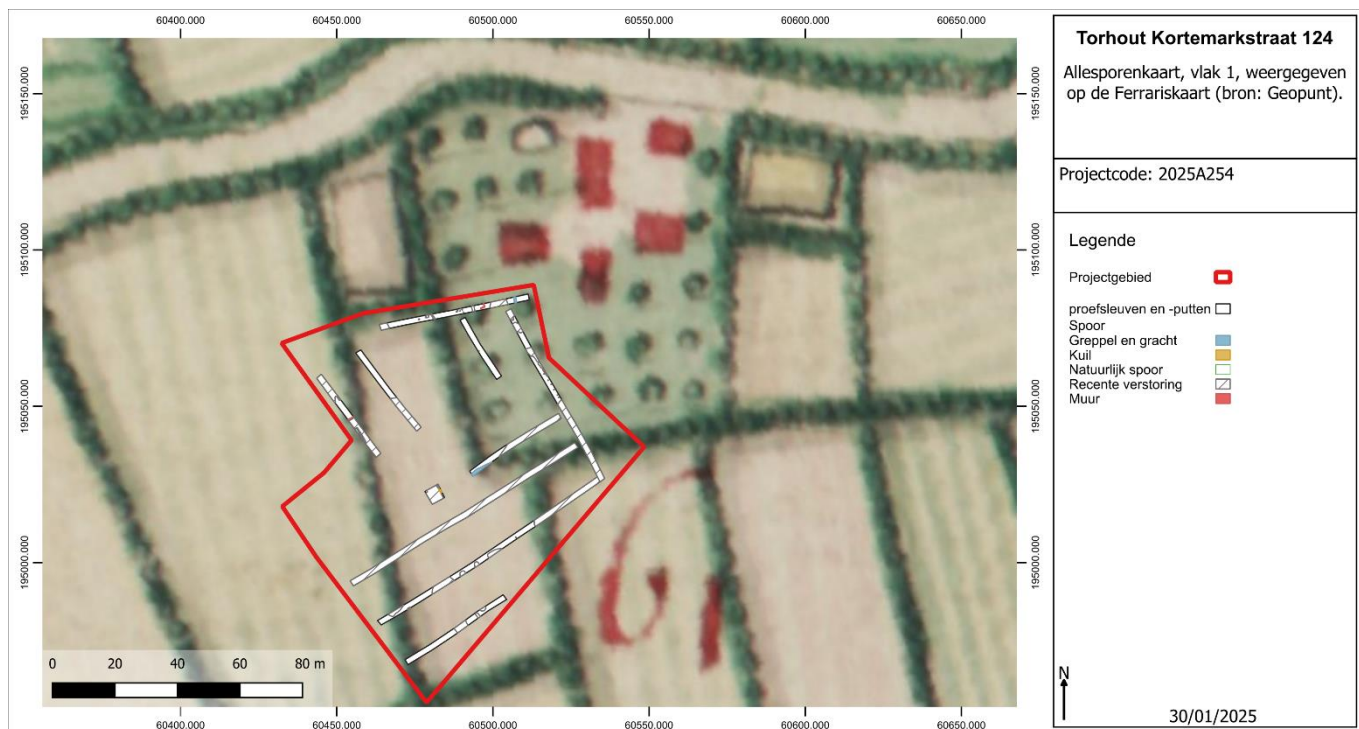
Gedurende het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn geen directe aanwijzingen aangetroffen die wijzen op bewaarde restanten van een oudere voorloper van de te herbestemmen schuur. Aan de noordelijke, lange, zijde van de schuur is in de gevelstenen het jaartal 1841 te lezen. Wel is op ongeveer een meter ten zuiden van de schuur een (afval)kuil met wat dierlijk bot (VNR 2) en laatmiddeleeuws aardewerk (VNR 1) aangetroffen (S6).

Het gaat om een geïsoleerde waarneming. Ondanks de hoge mate van verstoring zou, indien de hoeve effectief teruggaat op een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne voorloper, heel wat versmeten gebruiksafval aangetroffen worden. Laatmiddeleeuwse en vroegmoderne boerenerven typeren zich namelijk door de vaak vondstrijke contexten. Over het gehele boerenerv slingert heel wat gebruiksafval rond, waarvan je ondanks de verstoring toch nog restanten zou moeten aantreffen. Bij het aanleggen van de sleuven is echter niks van rondslingerend laatmiddeleeuws of vroegmodern aardewerk waargenomen, enkel wat verspreid industrieel wit aardewerk. De locatie van de huidige hoeve lijkt bijgevolg niet terug te gaan op de locatie van een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne hoeve. Het gebouwenbestand uit het einde van de 18<sup>de</sup> eeuw (cfr. Ferrariskaart) zal meer dan waarschijnlijk de eerste fase van het boerenerv geweest zijn. Er is geen enkele coherente indicatie voor de aanwezigheid van een ouder erf.

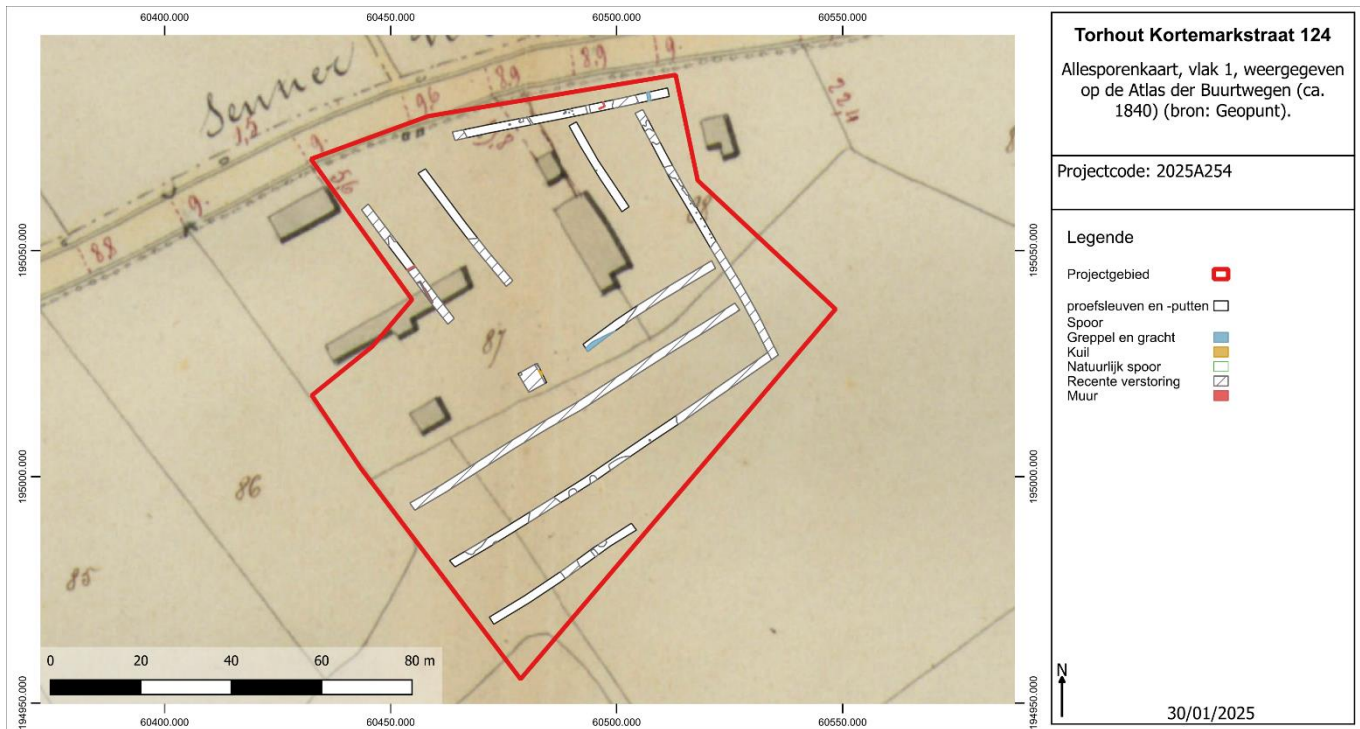
In de sleuven rond de te herbestemmen schuur en rond de kuil (S6) zijn geen andere (oudere) archeologisch relevante sporen waargenomen.

Verder zijn op het noordelijk deel van het projectgebied, tegen de straatkant, enkele funderingsrestanten aangetroffen (S3, S4 en S5). Qua gebruikte materialen en opbouw lijken deze contemporain met de nog aanwezige schuur. Een datering in de 19<sup>de</sup> eeuw is aannemelijk.

Op het oudste luchtbeeld (1979) is te zien dat het terrein wordt ingenomen door een hoeve met bijgebouwen. Op de daaropvolgende luchtbeelden is geen wezenlijke verandering op te merken inzake het landgebruik.



*Figuur 54: Allesporenkaart, weergegeven op de Ferrariskaart (1777). Deze kaart is moeilijk te georefereren. Het projectgebied valt eigenlijk samen met de afgebeelde hoeve met bijgebouwen.*



Figuur 55: Allesporenkaart, weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). De verhoudingen en locatie van de weergegeven gebouwen lijken niet volledig te kloppen.



Figuur 56: Allesporenkaart, weergegeven op de Poppkaart (ca. 1842-1879). De verhoudingen en locatie van de weergegeven gebouwen lijken niet volledig te kloppen.

### 3.4 Besluit

#### 3.4.1 Beantwoorden onderzoeksvragen archeologienota

De onderzoeksvragen m.b.t. de prospectie met ingreep in de bodem zijn opgesteld in het PvM in de bekrachtigde archeologienota (OE ID 25967) en omvatten volgende punten:

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.

Er zijn een beperkt aantal sporen aanwezig. Het gaat om twee greppel/grachtsegmenten (S1 en S2), drie funderingen (S3 t.e.m. S5) en een kuil (S6). De muurresten lijken op basis van de gebruikte materialen modern van aard (midden 19<sup>de</sup> eeuw). Ze zijn zeer gelijkaardig met de te herbestemmen schuur.

- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De sporen zijn antropogeen van aard.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

De top van de eolische afzettingen was reeds grotendeels opgenomen in de bestaande teeltlaag (Ap horizont) en door de voormalige landbouwactiviteiten, laat 19<sup>de</sup>-eeuwse bouw-/herbouw- en afbraakwerken en de voormalige bewoning (en gerelateerde activiteiten) verstoord. In vlak is er een sterke dominantie van verstoringen te relateren aan ingrepen uit de 19<sup>de</sup>, 20<sup>ste</sup> en 21<sup>ste</sup> eeuw. Bijgevolg is de bewaringstoestand van de sporen als matig tot slecht te omschrijven.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

De sporen maken deel uit van de voormalige hoeve. De aangetroffen muurresten kunnen mogelijk gelinkt worden aan verdwenen historische bijgebouwen van het erf. De aangetroffen greppel-/grachtsegmenten maken vermoedelijk deel uit van de vroegmoderne landindeling/erfinrichting.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen lijken, met uitzondering van de kuil in werkput 10 (S6), tot éénzelfde periode te behoren. Qua opbouw en gebruikte materialen sluiten alle muurresten sterk aan bij het bewaarde muurwerk van de te herbestemmen schuur. Deze kan op basis van het jaartal op de gevelstenen gedateerd worden in 1841.

De kuil in werkput 10 is het enige oudere spoor. Deze bevat onverbrand dierlijk bot (VNR 2) en aardewerk (VNR 1). Op basis van de vondsten kan de kuil gedateerd worden in de late middeleeuwen (tussen 1325 en 1550).

Het gaat om een geïsoleerde waarneming. Ondanks de hoge mate van verstoring zou, indien de hoeve teruggaat op een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne voorloper, heel wat versmeten gebruiksafval aangetroffen worden. Laatmiddeleeuwse en vroegmoderne boerenerven typeren zich namelijk door de vaak vondstrijke contexten. Over het gehele boerenerf slingert heel wat gebruiksafval rond, waarvan je ondanks de verstoring toch nog restanten zou moeten aantreffen. Bij het aanleggen van de sleuven is echter niks van rondslingerend laatmiddeleeuws of vroegmodern aardewerk waargenomen, enkel wat verspreid industrieel wit aardewerk. De locatie van de huidige hoeve lijkt bijgevolg niet terug te gaan op de locatie van een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne hoeve. Het

gebouwenbestand uit het einde van de 18<sup>de</sup> eeuw (cfr. Ferrariskaart) zal meer dan waarschijnlijk de eerste fase van het boerenerf geweest zijn. Er is geen enkele coherente indicatie voor de aanwezigheid van een ouder erf.

De antropogene pakketten/recente verstoringen die geregistreerd werden, zijn vermoedelijk allen te linken aan de recent antropogene activiteiten op en rond het erf (occupatie, afbraak, herbouw, etc.).

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?

De locatie van de huidige hoeve lijkt niet terug te gaan op de locatie van een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne hoeve. Het gebouwenbestand uit het einde van de 18<sup>de</sup> eeuw (cfr. Ferrariskaart) zal meer dan waarschijnlijk de eerste fase van het boerenerf geweest zijn. Er is geen enkele coherente indicatie voor de aanwezigheid van een ouder erf.

- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

Er zijn twee greppel-/grachtsegmenten aangetroffen. Deze zijn echter slechts zeer gedeeltelijk bewaard gebleven tussen de recente verstoringen. Daarenboven lijkt de vulling vrij recent van aard. Het is moeilijk om een exacte functie voor de greppels/grachten aan te duiden. Mogelijk is S1 wel een restant/rand van een vroegmoderne perceelsgracht.

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja: Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen er oversnijdingen voor? Wat is het geschatte aantal individuen?

n.v.t.

- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen?

Een directe link met nabijgelegen vindplaatsen kan niet vastgesteld worden.

Door het agentschap opgenomen locaties met erfgoedwaarde voor 2016 zijn eerder beperkt tot de resultaten van historisch-cartografisch onderzoek. Zo zijn langs de Ieperse Heerweg en de Kortemarkstraat ten zuidwesten van het projectgebied twee hoeves geregistreerd die tot 1850 [Popp-kaart] nog in het landschap aanwezig waren [CAI-ids. 300 013, 300 015].

Eén relevant vooronderzoek met ingreep in de bodem, i.e. een proefsleuvenonderzoek, vond plaats 500 m ten noorden van het huidige plangebied aan de Molenstraat in 2018. Het onderzoek bracht tal van laatmiddeleeuwse grondsporen aan het licht. Er werden sporen van landgebruik en – indeling aangetroffen uit de middeleeuwse, postmiddeleeuwse en/of vroegmoderne periode. Het gaat om greppels en grachten en een waterkuil/poel.

- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?

n.v.t., bij gebrek aan archeologisch waardevolle sporen.

- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?

De Quartaire deklaag aanwezig op het Tertiaire substraat is relatief dun en rondom het onderzoeksgebied samengesteld uit fijn zand, lemig zand, of lichte zandleem. Het Quartair sediment is afkomstig uit de laatste fase[n] van het Weichsel [laatste pleistocene ijstijd]; waar

colluviale, en lokaal fluviatiele, afzettingen worden toegedekt door eolisch alternerend afgezette zand- en siltlagen.

Het onderzoeksgebied situeren we op de voormalig glooiende cuestasrug. Door erosie allerhande heeft de rug aan steilte gewonnen. Het plangebied zelf ligt met zijn langste zijde in het verlengde van de heuvelflank en haaks op de vallei van de Koebeek. Hierdoor tekeneren we op de noord-zuid as een hoogteverschil op van 2 m over 125 m. [ca. 16 tot 18 m TAW].

Over grote zones van het projectgebied is de bodem voor een belangrijk deel opgebouwd uit antropogene pakketten. Op basis van de beschikbare informatie omtrent de gebruiksgeschiedenis van het terrein als hoeve, minstens gedurende de laatste 2 eeuwen, is dit weinig verrassend.

In het noordelijke en noordoostelijke deel van het projectgebied wordt een diepe ploeglaag aangetroffen, ontstaan door herhaalde herwerking en homogenisering van de bodem.

- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De top van de eolische afzettingen was reeds grotendeels opgenomen in de bestaande teeltlaag (Ap horizont) en door de voormalige landbouwactiviteiten, laat 19<sup>de</sup>-eeuwse bouw-/herbouw- en afbraakwerken en de voormalige bewoning (en gerelateerde activiteiten) verstoord. In vlak is er een sterke dominantie van verstoringen te relateren aan ingrepen uit de 19<sup>de</sup>, 20<sup>ste</sup> en 21<sup>ste</sup> eeuw.

De dikte van de antropogene A-horizont verschilt sterk binnen het onderzochte gebied. Op veel plaatsen reiken de antropogene pakketten meer dan 130 cm diep onder het maaiveld. Gezien het feit dat op minder verstoorde zones de moederbodem reeds op 60 cm onder het maaiveld voorkomt, kan uitgegaan worden van een (quasi) volledige verstoring van het bodemarchief.

- Wat is de bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

In alle profielen is een A-C-sequentie waargenomen. De dikte van de antropogene A-horizont verschilt sterk binnen het onderzochte gebied. Op veel plaatsen reiken de antropogene pakketten meer dan 130 cm diep onder het maaiveld. Gezien het feit dat op minder verstoorde zones de moederbodem reeds op 60 cm onder het maaiveld voorkomt, kan uitgegaan worden van een (quasi) volledige verstoring van het bodemarchief.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

De locatie van de huidige hoeve lijkt niet terug te gaan op de locatie van een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne hoeve. Het gebouwenbestand uit het einde van de 18<sup>de</sup> eeuw (cfr. Ferrariskaart) zal meer dan waarschijnlijk de eerste fase van het boerenerf geweest zijn. Er is geen enkele coherente indicatie voor de aanwezigheid van een ouder erf. Het potentieel op kenniswinst is beperkt.

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Ter hoogte van de acht nieuwe gezinswoningen en de in te graven nutsvoorzieningen kan uitgegaan worden van een integrale verstoring van de ondergrond tot minimaal 1,5 m onder het huidige maaiveld. Ter hoogte van de weg, paden, parkeerplaatsen, fietsenberging, elektriciteitscabine, etc. gaat de verstoring tot 0,5 m onder het maaiveld.

Ter hoogte van de verstoring tot minimaal 1,5 m onder het maaiveld kan er van uitgegaan worden dat de archeologische sporen vernietigd worden.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?

n.v.t.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven: Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek? Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

n.v.t.

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

n.v.t.

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

n.v.t.

## 4. Overzicht

### 4.1.1 Synthese

De initiatiefnemer plant een bouwaanvraag voor een groepswoningbouwproject ter hoogte van huisnummer 124 aan de Kortemarkstraat in Torhout, West-Vlaanderen. Hiertoe dient de huidige hoeve-infrastructuur ten dele gesloopt te worden en ten dele herbestemd.

De geplande bodemingrepen zijn vergunningsplichtig. Ze vallen niet binnen het gabarit van lijninfrastructuur. De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerendergoeddecreet [reële opp. > 3000 m<sup>2</sup>]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde, erkende archeologische zone, noch in een landschappelijke zone waar geen archeologie meer te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

Het plangebied is samengesteld uit twee aangrenzende kadastrale percelen langs de Kortemarkstraat in Torhout. De totale oppervlakte van de betrokken percelen meet 8.710 m<sup>2</sup>. Het zuidelijk gedeelte van de twee percelen [80B] meet 4.037 m<sup>2</sup> en wordt slechts voor een klein gedeelte bij het project betrokken als groenzone vanwege de grenslijn woongebied-agrarisch gebied volgens het gewestplan. Alle andere geplande werken zijn ingepland op het noordelijke perceel aan de straatkant [83C; 4.673 m<sup>2</sup>]. Hierop stond een hoeve.

De ingrepen voorzien in de werken vinden plaats op volgende kadastrale percelen binnen de hierboven beschreven extremiteiten: Torhout, Afdeling 3, Sectie G, nr's: 0083C, 0080B

In het kader van een omgevingsvergunning heeft GATE bvba een archeologienota opgesteld voor het plangebied Torhout Kortemarkstraat 124. Deze nota bestaat uit een bureaustudie (2021L15). In het Programma van Maatregelen van de bureaustudie wordt in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek (2021L16) geadviseerd. In het oostelijke deel van het projectgebied, in de weide, wordt een diepe ploeglaag aangetroffen, ontstaan door herhaalde herwerking en homogenisering van de bodem. Elders in het projectgebied wordt de bodem volledig bepaald door de antropogene pakketten en is vaak slechts een dunne A-horizont aanwezig, ontwikkeld in de top van deze pakketten. Daaronder is de moederbodem, die bestaat uit eolische materiaal (Weichseliaan), aangetroffen. Er kon geconcludeerd worden dat er geen archeologische boringen nodig zijn. Wel diende nog een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden teneinde het projectgebied te evalueren op bodemsporen.

Ruben Willaert nv werd aangesteld om dit vooronderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek uit te voeren (2025A254) dat plaats vond op 21 januari 2025.

Het proefsleuvenonderzoek bestond uit de aanleg van 10 proefsleuven/-putten waarbinnen voornamelijk recente verstoringen/recente antropogene pakketten zijn geattesteerd. In totaal zijn er zes spoornummers uitgeschreven voor relevante archeologische sporen. Het gaat om twee gracht-/greppelsegmenten (S1 en S2), 3 vroegmoderne tot moderne funderingsresten (S3, S4 en S5) en één laatmiddeleeuwse (afval)kuil (S6). In totaal zijn slechts drie vondsten ingezameld, waarvan twee (VNR 1 en VNR 2) uit de kuil (S6). Het gaat om runderbotten (VNR 2) en om rode aardewerkfragmenten (VNR1). De scherven zijn vermoedelijk afkomstig van een grape en zijn te dateren tussen 1325 en 1550.

Het gaat om een geïsoleerde waarneming. Ondanks de hoge mate van verstoring zou, indien de hoeve effectief teruggaat op een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne voorloper, heel wat

versmeten gebruiksfval aangetroffen worden. Laatmiddeleeuwse en vroegmoderne boerenerven typeren zich namelijk door de vaak vondstrijke contexten. Over het gehele boerenerv slingert heel wat gebruiksfval rond, waarvan je ondanks de verstoring toch nog restanten zou moeten aantreffen. Bij het aanleggen van de sleuven is echter niks van rondslingerend laatmiddeleeuws of vroegmodern aardewerk waargenomen, enkel wat verspreid industrieel wit aardewerk. De locatie van de huidige hoeve lijkt bijgevolg niet terug te gaan op de locatie van een laatmiddeleeuwse of vroegmoderne hoeve. Het gebouwenbestand uit het einde van de 18<sup>de</sup> eeuw (cfr. Ferrariskaart) zal meer dan waarschijnlijk de eerste fase van het boerenerv geweest zijn. Er is geen enkele coherente indicatie voor de aanwezigheid van een ouder erf.

In de sleuven rond de te herbestemmen schuur en rond de kuil zijn geen andere (oudere) archeologisch relevante sporen waargenomen.

Er zijn geen staalnames verricht. Wel zijn er 10 aanvullende profielen gezet.

In alle profielen is een A-C-sequentie waargenomen. De dikte van de antropogene A-horizont verschilt sterk binnen het onderzochte gebied. Op veel plaatsen reiken de antropogene pakketten meer dan 130 cm diep onder het maaiveld. Gezien het feit dat op minder verstoorde zones de moederbodem reeds op 60 cm onder het maaiveld voorkomt, kan uitgegaan worden van een (quasi) volledige verstoring van het bodemarchief.

Het maaiveld binnen het projectgebied situeert zich tussen +16,05 m TAW en +18,00 m TAW. Het plangebied ligt met zijn langste zijde in het verlengde van de heuvelflank en haaks op de vallei van de Koebeek. Hierdoor tekenen we op de noord-zuid as een hoogteverschil op van ca. 2 m over een afstand van 125 m. Het vlak binnen de proefsleuven is aangelegd in één archeologisch relevant vlak tussen +15,62 m TAW (t.h.v. diepgaande verstoring) en +17,35 m TAW (in het uiterste noorden van het projectgebied). Ter hoogte van de recente verstoringen is op regelmatige basis gepeild naar de diepte van de verstoringen. Over het algemeen ging de verstoring tot diep in de moederbodem (>50 cm). Waar de verstoring minder drastisch was, is het vlak aangelegd onder de verstoring. Bij de proefput tegen de historische schuur zijn twee vlakken aangelegd. Vlak 1 bevindt zich rond +16,10 m TAW. Vlak 2 is aangelegd rond +15,75 m TAW.

Gezien de geplande bodemingreep is geen behoud in situ mogelijk. Het archeologisch onderzoek heeft echter aangetoond dat bijkomende maatregelen niet nodig geacht worden, omdat er geen sprake is van een archeologisch waardevolle vindplaats ter hoogte van het onderzoeksgebied. De aangetroffen sporen werden voldoende gedocumenteerd tijdens het uitgevoerde vooronderzoek, zodat behoud in situ of vervolgonderzoek niet nodig geacht worden. Bijkomend archeologisch onderzoek houdt onvoldoende potentieel op kennisvermeerdering in om de kosten van bijkomend archeologisch onderzoek te rechtvaardigen. Daarom worden geen bijkomende maatregelen nodig geacht.

#### 4.1.2 Verwachting na proefsleuencampagne

Na het afronden van het proefsleuvenonderzoek is de archeologische verwachting laag in te schatten.

Ondanks de grootschalige recente verstoringen is een beperkt intact niveau aanwezig in de bodem waarop archeologische sporen aanwezig kunnen zijn. Hierdoor kan *strictu sensu* niet uitgesloten worden dat er grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied buiten het bereik van de proefsleuven. De trefkans op bijkomende grondsporen is echter laag.

De geplande werken zullen lokaal het archeologisch vlak verstoren. Het uitgevoerde vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem levert voldoende informatie om de potentiële kenniswinst van het terrein als laag in te schatten. Er wordt een vrijgave van het projectgebied geadviseerd.

Bijkomend archeologisch onderzoek houdt onvoldoende potentieel op kennisvermeerdering in om de kosten van bijkomend archeologisch onderzoek te rechtvaardigen. Daarom worden geen bijkomende maatregelen nodig geacht.

# BIBLIOGRAFIE

## LITERATUUR

De Grootte 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen : techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen, 10de-16de eeuw, *Relicta monografieën 1*, Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed: Brussel.

Van De Velde S., Vergauwe R., 2023, *Verslag van Resultaten: Bureauonderzoek (2021L15), Landschappelijk bodemonderzoek (2021L16)*, rapport Ghent Archaeological Team (GATE): Aalter.

Van De Velde S., Vergauwe R., Laloo P., 2023, *Programma van Maatregelen: Bureauonderzoek (2021L15), Landschappelijk bodemonderzoek (2021L16)*, rapport Ghent Archaeological Team (GATE): Aalter.

## DIGITALE BRONNEN

[www.geopunt.be](http://www.geopunt.be)

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

NGI Cartesius

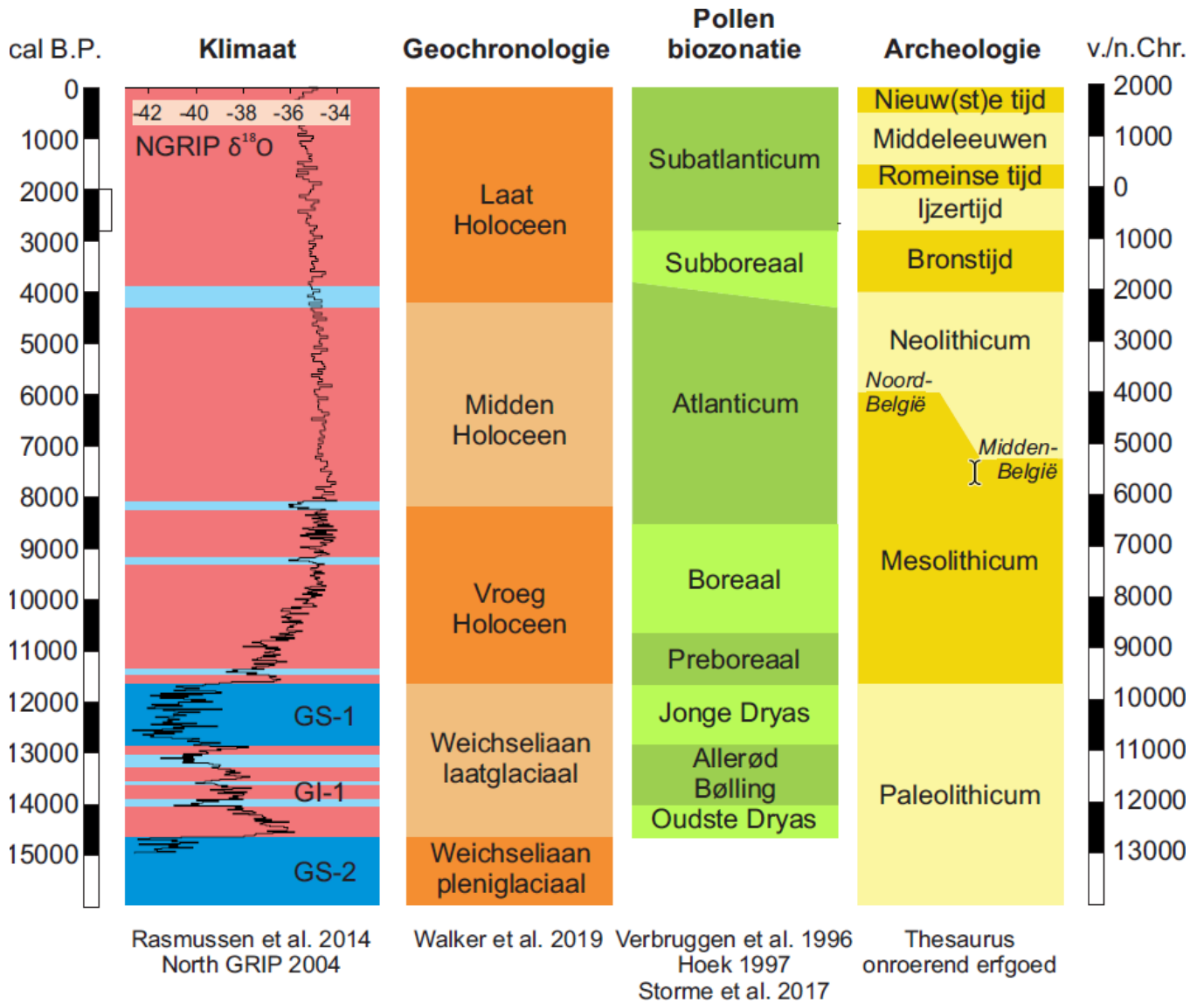
# FIGURENLIJST

Figuur 1: projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). .....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt). ....	6
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op meest recente orthofoto (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 4: Ontwerpplan (bron: opdrachtgever). ....	9
Figuur 5: Terreinomstandigheden, zicht vanuit de oostelijke hoek kijkend naar het westen. .	12
Figuur 6: Terreinomstandigheden, zicht vanuit de noordwestelijke hoek, kijkend naar het zuidwesten. Op de voorgrond is de poel te zien. ....	13
Figuur 7: Zicht op de aanwezige poel in de noordwestelijke hoek van het onderzoeksterrein.....	14
Figuur 8: Zicht op de te herbestemmen schuur. ....	15
Figuur 9: Binnenzicht op de te herbestemmen schuur. ....	15
Figuur 10: Fotografische opname van het aanleggen van één van de sleuven (WP6).....	16
Figuur 11: Aangelegde proefsleuven, weergegeven op het GRB (bron: Geopunt).....	17
Figuur 12: Aangelegde proefsleuven op de meest recente orthofoto (bron: Geopunt). ....	17
Figuur 13: Uitgevoerde- vs. de geplande proefsleuven, weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt). ....	18
Figuur 14: Betonnen verharding tot tegen de te herbestemmen schuur (noordzijde). ....	19
Figuur 15: Binnenzicht aan de noordzijde van de schuur met op de voorgrond een scheur in het muurwerk. ....	19
Figuur 16: Zicht op de locatie van de niet aangelegde proefput. Er zijn openingen naar vermoedelijk voormalige mestkelders (?) te zien met ertussen betonnen verharding. ....	20
Figuur 17: Zicht op de noordzijde van de te herbestemmen schuur.....	20
Figuur 18: Profielen, weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt). ....	21
Figuur 19: 2025A254_Put 2, profiel 2. ....	22
Figuur 20: 2025A254_Put 3, profiel 3. ....	23
Figuur 21: 2025A254_Put 6, profiel 5. ....	24
Figuur 22: Allesporenkaart, vlak 1. ....	26
Figuur 23: Allesporenkaart, vlak 2. ....	27
Figuur 24: Allesporenkaart vlak 1, weergegeven op de GRB-basiskaart (@Geopunt). ....	28
Figuur 25: Detail allesporenkaart (vlak 1), met aanduiding van de spoornummers. ....	29
Figuur 26: Allesporenkaart weergegeven op de orthofoto van 2000-2003 (@Geopunt).....	30
Figuur 27: Allesporenkaart weergegeven op de meest recente orthofoto (@Geopunt).....	31
Figuur 28: Kaart met proefsleuven en -putten met de TAW waarden van het maaiveld (groen) en vlak 1 (zwart) t.o.v. het DHMVII (@Geopunt).....	32
Figuur 29: Kaart met proefsleuven en -putten met de TAW waarden van het maaiveld (groen) en vlak 2 (zwart) t.o.v. het DHMVII (@Geopunt).....	33
Figuur 30: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 1, vlak 1.....	34
Figuur 31: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 2, vlak 1.....	35
Figuur 32: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 3, vlak 1, zuiden van de sleuf.....	36
Figuur 33: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 3, vlak 1, noorden van de sleuf. ....	36
Figuur 34: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 4, vlak 1, antropogene pakketten en opkomend grondwater. ....	37
Figuur 35: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 5, vlak 1, verstoorde en onstabiele pakketten, deels door de aanhoudende regen.....	38

Figuur 36: 2025A254_Detailfoto S1 (greppel/gracht), put 5, vlak 1.....	38
Figuur 37: 2025A254_Detailfoto S2, werkput 6, vlak 1. ....	39
Figuur 38: 2025A254_Detailfoto S3, werkput 6, vlak 1. ....	40
Figuur 39: 2025A254_Overzichtsfoto werkput 6, vlak 1.....	40
Figuur 40: 2025A254_Detailfoto S4, werkput 7, vlak 1. ....	41
Figuur 41: 2025A254_Detailfoto S5, werkput 7, vlak 1. ....	42
Figuur 42: 2025A254_Overzichtsfoto, werkput 7, vlak 1.....	42
Figuur 43: 2025A254_Overzichtsfoto, werkput 8, vlak 1.....	43
Figuur 44: 2025A254_Overzichtsfoto, werkput 9, vlak 1.....	44
Figuur 45: 2025A254_Sfeerfoto, opschonen van werkput 10, vlak 1. ....	45
Figuur 46: 2025A254_Profiel 8, werkput 10.....	46
Figuur 47: 2025A254_Profiel 8, put 10, met aflijning en spoornummers. ....	46
Figuur 48: Werkput 10, vlak 2, S6, boring 1.....	47
Figuur 49: 2025A254_Profiel 9, put 10. ....	47
Figuur 50: 2025A254_Profiel 10, put 10. ....	48
Figuur 51: VNR 1.....	49
Figuur 52: VNR 2.....	50
Figuur 53: VNR 3.....	50
Figuur 54: Allesporenkaart, weergegeven op de Ferrariskaart (1777). Deze kaart is moeilijk te georefereren. Het projectgebied valt eigenlijk samen met de afgebeelde hoeve met bijgebouwen.....	54
Figuur 55: Allesporenkaart, weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). De verhoudingen en locatie van de weergegeven gebouwen lijken niet volledig te kloppen.....	55
Figuur 56: Allesporenkaart, weergegeven op de Poppkaart (ca. 1842-1879). De verhoudingen en locatie van de weergegeven gebouwen lijken niet volledig te kloppen.....	55

# BIJLAGE

## CHRONOLOGISCH KADER



FOTOLIJST

BESTANDSNAAM	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	BOORN	DIEPTE	OPMERKING	DATUM
TOKO-25_P1_PR1_638730474587237839.jpeg	PR	1			1				21/01/2025 9:10:58
TOKO-25_P1_PR1_638730474580061827.jpeg	PR	1			1				21/01/2025 9:10:58
TOKO-25_P1_PR1_638730474560717793.jpeg	PR	1			1				21/01/2025 9:10:56
TOKO-25_P1_PR1_638730474552449778.jpeg	PR	1			1				21/01/2025 9:10:55
TOKO-25_P1_V1_638730481122320367.jpeg	OV	1	1						21/01/2025 9:21:52
TOKO-25_P1_V1_638730481114676353.jpeg	OV	1	1						21/01/2025 9:21:51
TOKO-25_P2_PR2_638730492553236353.jpeg	PR	2			2				21/01/2025 9:40:55
TOKO-25_P2_PR2_638730492545436339.jpeg	PR	2			2				21/01/2025 9:40:54
TOKO-25_P2_PR2_638730492536076323.jpeg	PR	2			2				21/01/2025 9:40:53
TOKO-25_P2_PR2_638730492527964308.jpeg	PR	2			2				21/01/2025 9:40:52
TOKO-25_P2_V1_638730529942644402.jpeg	OV	2	1						21/01/2025 10:43:14
TOKO-25_P2_V1_638730529932504384.jpeg	OV	2	1						21/01/2025 10:43:13
TOKO-25_P2_V1_638730529924860371.jpeg	OV	2	1						21/01/2025 10:43:12

TOKO-25_P2_V1_638730529916592356.jpeg	OV	2	1						21/01/2025 10:43:11
TOKO-25_P2_V1_638730529908480342.jpeg	OV	2	1						21/01/2025 10:43:10
TOKO-25_P3_PR3_638730517421628488.jpeg	PR	3			3				21/01/2025 10:22:22
TOKO-25_P3_PR3_638730517412268472.jpeg	PR	3			3				21/01/2025 10:22:21
TOKO-25_P3_PR3_638730517402284454.jpeg	PR	3			3				21/01/2025 10:22:20
TOKO-25_P3_V1_638730547620708438.jpeg	OV	3	1						21/01/2025 11:12:42
TOKO-25_P3_V1_638730547612596424.jpeg	OV	3	1						21/01/2025 11:12:41
TOKO-25_P3_V1_638730547603704408.jpeg	OV	3	1						21/01/2025 11:12:40
TOKO-25_P4_PR4_638730564134428440.jpeg	PR	4			4				21/01/2025 11:40:13
TOKO-25_P4_PR4_638730564126004426.jpeg	PR	4			4				21/01/2025 11:40:12
TOKO-25_P4_PR4_638730564114772406.jpeg	PR	4			4				21/01/2025 11:40:11
TOKO-25_P4_PR4_638730564106036391.jpeg	PR	4			4				21/01/2025 11:40:10
TOKO-25_P4_V1_638730571835176600.jpeg	OV	4	1						21/01/2025 11:53:03
TOKO-25_P4_V1_638730561525744320.jpeg	OV	4	1						21/01/2025 11:35:52
TOKO-25_P4_V1_638730561515916302.jpeg	OV	4	1						21/01/2025 11:35:51
TOKO-25_P5_SP1_638730577148520359.jpeg	DE	5	1	1					21/01/2025 12:01:54
TOKO-25_P5_SP1_638730577139160343.jpeg	DE	5	1	1					21/01/2025 12:01:53
TOKO-25_P5_SP1_638730577130424328.jpeg	DE	5	1	1					21/01/2025 12:01:53
TOKO-25_P5_V1_638730580522372700.jpeg	OV	5	1						21/01/2025 12:07:32
TOKO-25_P5_V1_638730580513324684.jpeg	OV	5	1						21/01/2025 12:07:31
TOKO-25_P6_SP2_638730623101769751.jpeg	DE	6	1	2					21/01/2025 13:18:30

TOKO-25_P6_SP2_638730623088509727.jpeg	DE	6	1	2					21/01/2025 13:18:28
TOKO-25_P6_SP3_638730623811570997.jpeg	DE	6	1	3					21/01/2025 13:19:41
TOKO-25_P6_SP3_638730623800338978.jpeg	DE	6	1	3					21/01/2025 13:19:40
TOKO-25_P6_SP3_638730623789574959.jpeg	DE	6	1	3					21/01/2025 13:19:38
TOKO-25_P6_SP4_638730643658940290.jpeg	DE	6	1	4					21/01/2025 13:52:45
TOKO-25_P6_SP4_638730643617444218.jpeg	DE	6	1	4					21/01/2025 13:52:41
TOKO-25_P6_SP5_638730644986066582.jpeg	DE	6	1	5					21/01/2025 13:54:58
TOKO-25_P6_SP5_638730644974210562.jpeg	DE	6	1	5					21/01/2025 13:54:57
TOKO-25_P6_SP5_638730644961886540.jpeg	DE	6	1	5					21/01/2025 13:54:56
TOKO-25_P6_PR5_638730628856616343.jpeg	PR	6			5				21/01/2025 13:28:05
TOKO-25_P6_V1_638730645848872324.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:56:24
TOKO-25_P6_V1_638730645841078310.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:56:24
TOKO-25_P6_V1_638730630992132682.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:31:39
TOKO-25_P6_V1_638730630981524663.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:31:38
TOKO-25_P6_V1_638730630971852646.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:31:37
TOKO-25_P6_V1_638730630961400628.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:31:36
TOKO-25_P6_V1_638730630952352612.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:31:35
TOKO-25_P6_V1_638730630942056594.jpeg	OV	6	1						21/01/2025 13:31:34
TOKO-25_P7_PR6_638730642596060425.jpeg	PR	7			6				21/01/2025 13:50:59
TOKO-25_P7_PR6_638730642579992397.jpeg	PR	7			6				21/01/2025 13:50:57
TOKO-25_P7_PR6_638730642539588326.jpeg	PR	7			6				21/01/2025 13:50:53

TOKO-25_P7_PR6_638730642520868293.jpeg	PR	7			6					21/01/2025 13:50:52
TOKO-25_P8_V1_638730665973305034.jpeg	OV	8	1							21/01/2025 14:29:57
TOKO-25_P8_V1_638730665963945017.jpeg	OV	8	1							21/01/2025 14:29:56
TOKO-25_P9_PR7_638730668546684795.jpeg	PR	9			7					21/01/2025 14:34:14
TOKO-25_P9_PR7_638730668539352782.jpeg	PR	9			7					21/01/2025 14:34:13
TOKO-25_P9_PR7_638730668531396768.jpeg	PR	9			7					21/01/2025 14:34:13
TOKO-25_P9_PR7_638730668522816753.jpeg	PR	9			7					21/01/2025 14:34:12
TOKO-25_P9_V1_638730675841676504.jpeg	OV	9	1							21/01/2025 14:46:24
TOKO-25_P10_V2_SP6 [BORING]_638730723947731707.jpeg	BO	10	2	6		1	55	MB OP 40 CM		21/01/2025 16:06:34
TOKO-25_P10_V2_SP6 [BORING]_638730723935563685.jpeg	BO	10	2	6		1	55	MB OP 40 CM		21/01/2025 16:06:33
TOKO-25_P10_V2_SP6 [BORING]_638730723921367660.jpeg	BO	10	2	6		1	55	MB OP 40 CM		21/01/2025 16:06:32
TOKO-25_P10_V2_SP6 [BORING]_638730723907951637.jpeg	BO	10	2	6		1	55	MB OP 40 CM		21/01/2025 16:06:30
TOKO-25_P10_PR8_638730715623331516.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:52:42
TOKO-25_P10_PR8_638730715611319495.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:52:41
TOKO-25_P10_PR8_638730715599931475.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:52:39
TOKO-25_P10_PR8_638730715587451453.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:52:38
TOKO-25_P10_PR8_638730714022160706.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:50:02
TOKO-25_P10_PR8_638730714013580690.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:50:01
TOKO-25_P10_PR8_638730714005312676.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:50:00
TOKO-25_P10_PR8_638730713997356662.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:49:59
TOKO-25_P10_PR8_638730713989712649.jpeg	PR	10			8					21/01/2025 15:49:58

TOKO-25_P10_PR8_638730713981756635.jpeg	PR	10			8				21/01/2025 15:49:58
TOKO-25_P10_PR8_638730713973176619.jpeg	PR	10			8				21/01/2025 15:49:57
TOKO-25_P10_PR9_638730718107495878.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:50
TOKO-25_P10_PR9_638730718096731859.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:49
TOKO-25_P10_PR9_638730718086123841.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:48
TOKO-25_P10_PR9_638730718074579820.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:47
TOKO-25_P10_PR9_638730718063347801.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:46
TOKO-25_P10_PR9_638730718052271781.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:45
TOKO-25_P10_PR9_638730718039947760.jpeg	PR	10			9				21/01/2025 15:56:43
TOKO-25_P10_PR10_638730728629208377.jpeg	PR	10			10				21/01/2025 16:14:22
TOKO-25_P10_PR10_638730728621876364.jpeg	PR	10			10				21/01/2025 16:14:22
TOKO-25_P10_PR10_638730728614388351.jpeg	PR	10			10				21/01/2025 16:14:21
TOKO-25_P10_PR10_638730728606900338.jpeg	PR	10			10				21/01/2025 16:14:20
TOKO-25_P10_V1_638730696080352274.jpeg	OV	10	1						21/01/2025 15:20:08
TOKO-25_P10_V1_638730696070836258.jpeg	OV	10	1						21/01/2025 15:20:07
TOKO-25_P10_V1_638730696060696240.jpeg	OV	10	1						21/01/2025 15:20:06
TOKO-25_P10_V1_638730696049932221.jpeg	OV	10	1						21/01/2025 15:20:04
TOKO-25_P10_V1_638730696030900187.jpeg	OV	10	1						21/01/2025 15:20:03
TOKO-25_Sfeer_SCHUUR BINNEN_638730700968074479.jpeg	SF							SCHUUR BINNEN	21/01/2025 15:28:16
TOKO-25_Sfeer_SCHUUR BINNEN_638730700955906457.jpeg	SF							SCHUUR BINNEN	21/01/2025 15:28:15
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730700130242610.jpeg	TEN N SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:26:53

TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730700118854590.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:26:51
TOKO-25_Sfeer_SHUUR BIINNEN_638730699409451344.jpeg			SF							SHUUR BIINNEN	21/01/2025 15:25:40
TOKO-25_Sfeer_SHUUR BIINNEN_638730699398687325.jpeg			SF							SHUUR BIINNEN	21/01/2025 15:25:39
TOKO-25_Sfeer_SHUUR BIINNEN_638730699387923306.jpeg			SF							SHUUR BIINNEN	21/01/2025 15:25:38
TOKO-25_Sfeer_SHUUR BIINNEN_638730699377159287.jpeg			SF							SHUUR BIINNEN	21/01/2025 15:25:37
TOKO-25_Sfeer_SHUUR BIINNEN_638730699366239268.jpeg			SF							SHUUR BIINNEN	21/01/2025 15:25:36
TOKO-25_Sfeer_SHUUR BIINNEN_638730699355163248.jpeg			SF							SHUUR BIINNEN	21/01/2025 15:25:35
TOKO-25_Sfeer_LOCATIE VERHARDING_638730698676348057.jpeg	PROEFPUT		SF							LOCATIE PROEFPUT VERHARDING	21/01/2025 15:24:27
TOKO-25_Sfeer_LOCATIE VERHARDING_638730698666208039.jpeg	PROEFPUT		SF							LOCATIE PROEFPUT VERHARDING	21/01/2025 15:24:26
TOKO-25_Sfeer_LOCATIE VERHARDING_638730698655600020.jpeg	PROEFPUT		SF							LOCATIE PROEFPUT VERHARDING	21/01/2025 15:24:25
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697892426681.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:09
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697884782668.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:08
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697877450655.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:07
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697869182641.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:06
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697860914626.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:06
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697853270613.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:05
TOKO-25_Sfeer_VERHARDING SCHUUR_638730697845420599.jpeg	TEN	N	SF							VERHARDING TEN N SCHUUR	21/01/2025 15:23:04
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622460920625.jpeg			SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:26
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622453120611.jpeg			SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:25
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622445320598.jpeg			SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:24
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622437052583.jpeg			SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:23

TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622428472568.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:22
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622418956551.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:21
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622410688537.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:21
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622402576522.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:20
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622393840507.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:19
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730622385416492.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 13:17:18
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730573160032292.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:55:16
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730573150516275.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:55:15
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730573136944252.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:55:13
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730573128988238.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:55:12
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730573120720223.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:55:12
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730573112920209.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:55:11
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730547936608993.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:13:13
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730547928808979.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:13:12
TOKO-25_Sfeer_TERREIN_638730547919760963.jpeg	SF							TERREIN	21/01/2025 11:13:11
TOKO-25_Sfeer_terrein_638730481915800601.jpeg	SF							terrein	21/01/2025 9:23:11
TOKO-25_Sfeer_terrein_638730481907688587.jpeg	SF							terrein	21/01/2025 9:23:10
TOKO-25_Sfeer_terrein_638730481900200574.jpeg	SF							terrein	21/01/2025 9:23:10
TOKO-25_Sfeer_terrein_638730481892088559.jpeg	SF							terrein	21/01/2025 9:23:09
TOKO-25_Sfeer_terrein_638730481884912547.jpeg	SF							terrein	21/01/2025 9:23:08

SPORENLIJST

SPOORN	PUTNR	VLAKNR	VULLINGNR	AARDSPOR	TINT	HOOFDKLEUR	NEVENKLEUR	TEXTUUR	INSLUITSEL	GEVLEKT	OPMERKING
1	5	1	1	GR	MIDDEN	GR	BL	LZ1	BK	HETEROGEEN	
2	6	1	1	GR	LICHT	GR	BE	LZ1		HETEROGEEN	
3	6	1	1	MU	LICHT	GR	BE	LZ1		HETEROGEEN	
4	7	1	1	MU	XXX	PA	XXX	LZ1	BK	HOMOGEEN	
5	7	1	1	MU	XXX	OR	XXX	LZ1	BK	HOMOGEEN	
6	10	1	1	KL	MIDDEN	GR	GN	LZ1	BK, AW, BOT	HETEROGEEN	
998	9	1	1	NV	MIDDEN	GR	GR	LZ1		HOMOGEEN	
999	1	1	1	REC	LICHT	GR	BE	LZ1		HETEROGEEN	

## VONDSTENLIJST

VONDST NR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN R	VULLING NR	VERZAMEL	AARDSPOR	INHOUD	ARTEFACTY PE	SOORT	AANTAL	GEWICHT	PERIODE	OPMERKING
1	10	2	6	1	AANV	KL	AWG	ROODGRAP	1 rand, 7 wand	8	283,00	LME	twee intern glaz, 2 ten dele intern en extern glaz, 3 ongeglaz, rand: ongeglaz, Uitstaande, verdikte en afgeronde rand met uitgesproken dekselgeul (L123B)
2	10	2	6	1	AANV	KL	ODB	RUND	o,a, femur	4	497,00	XXX	o,a, femur van een rund
3	10	1	999	1	AANV	REC	AWG	INDUSWIT	kan/kruik, bodem	1	25,00	REC	deel van stempel zichtbaar, wapenschild met leeuwen kroon, rechts van de leeuw is een F zichtbaar

